

Ércbányász

A MECSEKI ÉRCBÁNYÁSZATI VÁLLALAT DOLGOZOINAK LAPJA

XXVII. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

ÁRA: 2,30 FORINT

1990. FEBRUÁR. 1.

500 forint adómentesen

Módosították a kollektív szerződést

Január 18-án ülésezett az UDSZ Bizalmi Testülete. Megtárgyalták a kollektív szerződés módosításáról szóló előterjesztést, a két testületi ülés között végzett szakszervezeti munkát és az időszaki feladatokat.

Február 1-jei hatállyal a vállalati kollektív szerződés úgy módosul, hogy a teljes munkaidőben foglalkoztatott dolgozóink 500, a részmunkaidőben foglalkoztatottak pedig 250 forint étkezési hozzájárulást kapnak havonta. A térítés azon dolgozókat is megilleti, akik fizetett és fizetés nélküli szabadságon, törvényes távolléten, kiküldetésben, táppénzen, gyesen, vagy gyeden vannak. Igazolatlan műszakmunka esetén Zsiros József javaslatára a hozzájárulást teljes egészében megvonják. Az étkezési hozzájárulás havonta utólagosan kerül kifizetésre a bérfizetési napokon, s azt a dolgozók akkor is megkapják, ha a vállalatnál szervezett ékeztetésben nem vesznek részt. A vállalattal szerződésben álló üzemélelmezési vállalatoknál a „normás” ebéd teljes költsége január 15-étől 52 forint. Az étkezési hozzájárulás adómentes juttatás.

A bizalmi testület elfogadta a vállalatvezetés javaslatát, hogy 1990. év végén az energia-takarékosság érdekében üzemszünetet tartson. Ezért december 24-ére, 27-ére, 28-ára és 31-ére kötelező szabadságot kell kiadni a dolgozóknak, ami azt jelenti, hogy az éves szabadságból 4 napot mindenkinek tartalékolnia kell.

Gyulai Sándor, az UDSZ titkára a két testületi ülés között végzett munkáról szóló beszámoló során tájékoztatta a testületet a Mecseki Bányászszövetség január 17-ei üléséről, ahol szó esett az országgyűlési választásokról is. A szövetség javasolta, hogy a bányászlatka választási körzetekben független jelölteként induljanak a Pécs 2. sz. választókerületben (kb. a Kórház tértől nyugatra eső területen) Gyulai Sándor, a 3. sz. választókerületben (kb. a vasúttól délre eső területen) pedig Szabó László (IV. sz. bányüzem).

Varga Mihály vezérigazgató tájékoztatta a testületet az elmúlt gazdasági év eredményeiről, az ez évi feladatokról.

A testület tudomásul vette, hogy a Mecseki Bányász Szakszervezeti Szövetsége az életszínvonalat radikálisan csökkentő kormányintézkedésekkel szembeni tiltakozásul nagygyűlést rendez, melyhez az üzemi szakszervezeti szervezetek segítségét nyújtanak.

Egyebekben a testület javasolta, vizsgálják meg indokolt esetben emelhető legyen az „omb” segély összege, s hogyan lehetne megoldani azon dolgozók költségterítését, akik lemondanak a havi buszbrutókról. A testület elfogadta az alábbi levelet:

„Szakszervezeti tagságunk megdöbbenéssel értesült a Szakszervezeti Liga által kezdeményezett sajtótájékoztató elhangzottairól. Tudjuk, hogy a képviselői választások során olyan közlemények is megjelentek, (megjelentek) melyek valóságátartalma igen kevés. Ennek ellenére úgy véljük, sürgősen nyilvánosságra kell hozni az egységes szakszervezeti vagy megőrzése érdekében is azt a vagyont, mellyel a teljes szakszervezeti tagság rendelkezik. Ha ez már megtörtént volna, nem lehetne mindenféle manipulációval tovább rontani az amúgy is megtépzott szakszervezeti tekintélyt.

Kérjük, hogy a Szakszervezetek Országos Koordinációs Tanácsa hasson oda, hogy a megújulás jegyében ne csak egyes vezetők munkájában, megnyilatkozásában mutakozzon meg, hanem az arra nem alkalmas, vagy saját pecsenyüket sütögető tisztségviselők felelősségrevonásában és a szakszervezeti mozgalomból történő eltávolításában is. Az elhúzóó vagyongördést pedig a nyilvánosság előtt úgy rendezze, hogy ebben a kérdésben a tagság tisztán lásson. Ha ennek akadályai vannak, ezeket az akadályokat vagy akadályozókat ismeresse a tagsággal még az országos szakszervezeti kongresszus előtt. Ez is egyik feltétele annak, hogy a magyar szakszervezeti mozgalom a fő kérdésekben egységes maradjon.

A vállalat mint árvízi hajós (?) Az áremelések bennünket sem kerülnek el

A január 8-ai árliberalizáció nem csupán minden egyes dolgozónkat érintette húsba- és „kenyérbevágóan”, de a Mecseki Ércbányászati Vállalatnak is, hogy jó magyartalanul fejezzem ki magam, lesz nyögni valója az ideai esztendőben.

Miképpen érintenek, érinthetnek bennünket az ideai árváltozások? Ennek próbáltunk utána járni annak tudatban, hogy csupán becslések — a kormány részéről optimista prognózisok — alapján sejthető, mennyit „kóstál” majd, tesszem azt az év végére.

A Minisztertanács 19,5—20 százalékos árszínvonal emelkedéssel számol az év folyamán, ami nyilván nem alulbecsült prognózis, hisz nem telt el nyolc nap az évből, és az élelmiszer „árrobanás” következtében máris harmincöt százalékkal nőttek a nyersanyagnormák a közétkeztetésben. Pontosabban fogalmazva az előfizetéses üzemi közétkeztetésről van szó. Arról a formuláról, amikor leperkázunk az üzem valamelyik pénztárában napi huszonnyolc forintot, és ennek fejében meleg ebédet ehetünk. Ennél ma tíz deka parizer, két kifli, és egy pohár tejfől többbe kerül...

Eckert Pétertől a munkásellátási osztály csoportvezetőjétől arról érdeklődtünk, miként változtak az árak, a térítések a vállalati étkeztetésben.

— A Mecseki vidéki és a Tolna Megyei Vendéglátóipari Vállalatot még tavaly megkerestük azzal a kéréssel, hogy — a várható áremelések ismeretében — készítsenek árkalkulációt az ideai évre — mondja Eckert Péter. — Ezek alapján három verziót terjesztettünk a vállalat vezetésé elé. Harmincöt, negyven, és negyvenöt százalékos áremelés között lehetett dönteni. A vállalat vezetése a harmincöt százalékos javaslatot fogadta el.

— A kollektív szerződésben az áll, hogy ilyen esetben a bekerülő többletköltségeket közel fele-fele arányban a vállalat, és a dolgozó viseli. Ez azt jelenti a gyakorlatban, hogy az ötvenkét forintos norma alapján a dolgozóink 28 forintért kapnak egy ebédjegyet. Mindebből könnyen kiszámítható, hogy a vállalat 24 forinttal járul hozzá az előfizetéses üzemi közétkeztetéshez.

— Ugyanakkor tudni kell azt is, hogy a vállalatot, illetve a dolgozókat

nem csupán a nyersanyag-norma emelés érinti. Az áremelésekkor a vendéglátó vállalatok rezsiköltség-címén „rarakják” a maguk százalékát. Az ötvenkét forintból tulajdonképpen 19,50 a reziár, és 32,50 a tényleges nyersanyagköltség.

HARITSUNK?

Eckert Péter ennek kapcsán elmondta, hogy a vendéglátóipari vállalatok minden egyes forint nyersanyag-áremelés után hatvan fillér rezsiköltséget „csapnak hozzá” a térítési díjhoz. Jogos, hiszen ilyen infláció mellett nyilván a saját dolgozóinknak is igyekeznek — berben — többet nyújtani. Ok azt átháríthatják a kuncsaftira, de mi lesz azzal, akinek csak átvevője, jobb esetben vásárlója van csupán, aki hosszútávon megállapított árral dolgozik?

Egyébként az étkezési munkáltatói hozzájárulás — itt az úgynevezett védőételekről van szó, amit térítésmentesen kapnak a bányászati és az EDU-s dolgozók 11 millióval kerül majd többé a vállalatnak, mint tavaly. Az előfizetéses étkeztetés költsége — mivel a MÉV ennek a 46 százalékát vállalta magára — két és fél millióval emelkedik az előző évihez képest.

Böhm Tibor vezérigazgató-helyettes első sorban arról faggattuk, miként érintik a vállalatot az ideai — már megessét és várható — áremelések, de először óhatatlanul is az előző témához kapcsolódott mondanivalója.

— Fontolgatjuk, hogy ezt a huszonnyégy forintos étkezési hozzájárulást a bérrel együtt fizessük ki dolgozóinknak. A jogszabály úgy írja elő, hogy ez a támogatás évi hateret forintig adómentesen folyósítható. Ez annyit jelent, hogy havi ötszáz forinttal mindenkinek vastagabb volna a fizetési borítékja. Nem lenne kedvezményes ebédjegy, hanem ezzel az egy összegben kifizetett (napi 24 forintos) hozzájárulással támogatnánk a közétkeztetést.

— Meg kell jegyeznem, hogy tavaly dolgozóinknak csupán 35—40 százaléka vette igénybe az étkezési hozzájárulást adta kedvezményt. Ha ezt a kedvezményt mindenkinek „automatikusan” folyósítjuk, az kétségtelen többletköltséget jelent a vállalatnak, de mi akkor is ezt tartjuk a leg-

(folytatás az 5. oldalon)

Hantosi János a IV. sz. bányászati 5-ös csapatán. Csöndör László felvétele

A munkát Torontóban folytatják

Mint arról olvasóink már korábban értesülhettek, öt főből álló kanadai szakértői csoport töltött három hetet vállalatunknál azzal a céllal, hogy kidolgozzanak egy stratégiai tervet a MÉV részleges, vagy teljes bezárására, valamint megvizsgálják annak a lehetőségét, hogy a jövőben a veszélyes hulladékok — ezen belül alacsony aktivitású radioaktív hulladékok — elhelyezésére lenne mód vállalatunknál.

Az Ontario Hydro szakemberei szinte mindenre kiterjedő adatgyűjtést végeztek a három hét során. A visszautaztak Torontóba, ahol jelenleg ennek elemzésével foglalkoznak.

Hazaindulásuk előtt Nicholas Ediger a szakértői csoport vezetője nyilatkozott lapunknak az eddig szerzett benyomásairól. Végzet munkájukról, s egyben bemutatta kollégáit is.

— Alan Ashbrook, a hidrometallurgiai eljárások szakértője, dr. Chuck Lee geotechnológiai és kőzetmechanikai szakértő, dr. George Bereznai, uránipari szakember, cégünk magyarországi közvetlen kereskedelmi képviselőjének igazgatója. A csoport egyetlen hölgy tagja Jeanette Boyer, a kommunikáció és az ezzel kapcsolatos témák kiadváló ismerője.

— Jómagam tizenöt évig az egyik legnagyobb Észak-amerikai urántermelő- és dúsító cég elnöke voltam, és a munkám során részt vettem már jó néhány ilyen bányabezárás meg-előző szakvéleményezésében — mondja Nicholas Ediger.

— Összehasonlítva az Észak-amerikai bányavállalatokkal az Önökét, igen sok a hasonlóság. Egy magas technikai színvonalon működő vállalattal ismerkedtünk most meg. A legnagyobb különbséget az alkalmazott létszámban látom, mert ilyen nagy létszámmal nem működnek nyugati bányavállalatok. A megkutatott érckészletek 15—20 évre elegendőek és ugyebár Magyarországon az Önöké az egyetlen urántermelő vállalat. A baj csak az, hogy az urán vi-

lágpiaci ára kilogrammonként ötven dollár körül várható az elkövetkező tíz évben, az Önök termelési költsége pedig ennek körülbelül a duplája.

— A szakértői csoport egyelőre csak az adatgyűjtésen jutott túl, az elemző munka még hátra van. Nyilván nem igen tudnak még konkrét dolgokat mondani, de hallhatnánk valamit a veszélyes hulladékok elhelyezésével kapcsolatos vizsgálataikról? Egyáltalán, jó üzlet ez Önöknél nyugaton?

— Azt kell mondanom, hogy igen — vélekedik a szakértői csoport vezetője. — Korábban a legfejlettebb technológiával dolgozó ipari vállalatok nálunk sem igen törődtek a veszélyes hulladékokkal. Ma már más a helyzet. A cégek felismerték a veszélyes hulladékok újrafeldolgozásának, megsemmisítésének és biztonságos elhelyezésének szükségességét, ezért pénzt is hajlandók áldozni, meghozza nem is keveset. Önöknél a geológiai lehetőség adott ilyen hulladéktároló létesítésére, és ezen felül a művelési és szellőztetési technológia is biztosítható. Persze mindezt el kell fogadtatni a közvéleménnyel, hiszen az emberek többsége — jó részét azért mert nem rendelkeznek elegendő és megfelelő információkkal — bizalmatlan. Pedig itt egyebek közt olyan alacsony aktivitású radioaktív hulladékokról lenne szó, amelyek kevésbé „veszélyesek” mint az érc, amit termelnek.

— Ha végeztek az elemző munkával, kaphatunk-e majd tájékoztatást Önöktől?

— Ha elkészülünk az analízissel, ismét visszautazunk Magyarországra és esetleges további pontosságokkal átadjuk szakvéleményünket. Itt, Magyarországon, már eddig is minden támogatást megkaptunk, így bizonyára időben teljesíteni tudjuk a szerződésben foglaltakat. A tájékoztatás azonban már nem a mi dolgunk — mondotta vezetőül a szakértői csoport vezetője.

N. G.

Felszabadultan, vendégségben Romániai gyerekek között Balatonfüreden

Kedves mosolyú, fekete asszony, a csoport vezetője köszönt bennünket: **Kiss Rozália**, bukaresti tanárnő. Kollégái, a felnőtt kísérők, **Fodor Nicoleta** magyarul csak pihány szót tud, és **Zschránszky Zsófia** választékos magyarsága halk szavaiából is kiérződik, mindketten szépek, fiatalok, meghatóttak, mindnyájuk a könnyeivel küszködik, mikor emlékeznek és köszönetet mondanak.

Nincs könnyű dolguk. Emlékeikben a közelmúlt megrázó élményei s most 42 gyerek felügyelete, a legkisebb 3, a legnagyobb 16 éves, románok, magyarok vegyesen, sokuk egy szót sem tud magyarul. Bukarestből érkeztek hozzánk, a balatonfüredi üdülőnkbe, ahol sajnos csak egy hétig a vállalatunk vendégei.

— Feledhetetlen napokat töltünk itt — mondja **Dinu**

Cristian az egyik legidősebb a csoportban, románul. — A fogadtatás, az első lépések, amelyeket magyar földön tettünk, minden csodálatos volt. A pályaudvaron végtelen szeretettel fogadtak bennünket, s ezt azóta is érezzük lépésről lépésre.

Kövér Zoltán János eleven kis szőke srác, IV. osztályos, hibátlan magyarsággal mondja: — Ketten lakunk egy szobában itt a

Kis Rozália

terelődik a szó. Egymás szavába vágva mesélik a hosszú, 24 órás utazás élményeit, a megérkezést, majd részletesen az első balatonfüredi napjukat. Nagy sétát tettek az alsó városrészben, megnézték a Tagore sétány szobrait, fáit, az Anabella szállót, a városi strandot, sokan most látták először a Balatont, de így befagyva még senki sem látta, nagy élmény volt a sirályvetés, majd a szárazra állított műemlékhajó, a Helka discoja és akváriuma.

Kövér Zoltán János

Kolozsvárott jártak decemberben

A Szolgáltató üzem négy fiatal gépkocsivezetője természetes egyszerűséggel meséli Kolozsvárt megjárt segélyszállítmányt vivő útjukat. A természetes hanghordozású élménybeszámoló csak akkor kicsiklik meg, amikor a gyors és önzetlen segélyszállítmány szervezésének magyaros módját elevenítik fel.

December 26-án este 10 órakor két szolgálatos gépkocsivezető, **Mráv János** és **Szabó Tibor** kapott üzenetet, hogy vállalnak-e fuvarot Romániába. Természetesen — mondták ők — vállalták.

December 27-én, a gépkocsivezetők az üzemben munkára jelentkeztek. Ekkor készenlétben állt egy másik Kamaz is, **Szűts Attila** és **Tihanyi János** pilótákkal.

Az üzemből **Mráv János** és **Szabó Tibor** a Kamazzal a Hunyadi útra hajtott, ahonnan Bolyba mentek. Felpakolták a község aprajánagyja által odahozott élelmiszert, többek között 11 ezer tojást is. Tíz tonna terheléssel megrakodva jöttek vissza a Hunyadi útra. Ekkor, és itt este 9 óra tájban találkoztak a két kollégával. Azok gépkocsija is már megpakolva, útrakészen állt. Akkor még úgy volt, a konvoj hajnali fél háromkor indul. A gépkocsivezetők azonban rögvést indulni akartak, de közben jött a hír, nem indul senki sem oda, a túl-

oldalra. Mesélik a pilóták, milyen rossz szíjjal fogadták ezt, hiszen segíteni akartak ők is, sokakhoz hasonlóan. Az úttól való kezdeti félelmüket mire végre legyűrték, s szívüket melegengette már a baráti segítségnyújtás, s türelmetlenül az indulásra vártak... úgy tűnt befellegzett az erdélyi magyarokkal, románokkal való találkozásnak.

Az ukász úgy szólt, irány Püspökladány, ahol egy vasúti szerelvény, egy század katona várja majd a megrakott gépkocsikat. Három gépkocsi indult útra, hogy átpakoljon a vasúti kocsikba. Reggel 5 órakor értek az állomásra, s ahogy a pilóták mondták, „rögvest bele botlottunk a magyaros szervezésbe”. Nem volt ott ugyanis sem az üres szerelvény, sem a katonaság, csak az ország más vidékről ide bolondított gépkocsikaraván.

Végül, addig rohagáltak a gépkocsivezetők le és fel, mire kiderült, innen irány az ártándi határátkelő. Öt pécsi gépkocsi állt egy sorba, s 28-án 11 órakor már román földön gurultak. Kolozsvárra fél három körül értek, útjuk szerencsés volt, hiszen akkor arrafelé nem lövöldöztek, s nem is ellenőriztek.

Kolozsvárott, a városháza előtt ugyan voltak ágyúk, harcok, de a gépkocsivezetők a látvánnyal nem sokat tudtak kezdeni, mert

a város lakossága olyan nagy szeretettel és ovációval fogadta őket. Ölelték őket románok és magyarok, öregek és fiatalok. Otthon főzött kávét hoztak nekik le, az utcára, majd mindenki vendégségbe hívta az ekkor már két napja talpon lévő pilótákat. Amerre mentek ünnepeket tömeg, köszönő szavakat mondtak, a messzebb állók integettek. A gépkocsik rakományát végül is egy gépjárműben rakodták le, fegyveres őrség mellett, román segédlettel.

Ezt követően ismét ünnepeket a magyar gépkocsivezetők a kolozsvári román, magyar ottelőkkel. Volt román forradalmi módra svédasztal ennivalóval s kristály poharas innivalóval. Sor került sebészen János, István napra, de még napfelkelte előtt a fiúk pihenőre szállodai szobájukba vonulhattak.

Másnap reggel mikrobusz jött értük, s irány a gépjármű, ahol a magyar főmérnök tartott rövidke ünnepi köszöntő beszédet.

Útjuk hazafelé is zavartalan volt, nem történt semmi rendkívüli. Csak annyi, úgy összegzésképpen, hogy szükség volt rájuk, s ők természetes egyszerűséggel segítettek. Tiltakoznak mindenféle elismerő szó ellen, mondván nincsen olyan társuk, aki a hívó szóra ne ment volna.

V. T.

barátommal. Sajnos este 10-kor takarodó van, de addig nevetgélünk, beszélgetünk, tévét nézünk. Tegnap a „101 kiskutyát” láttuk, én már láttam otthon, nekünk van videonk, de sok gyerek itt látta először. Nagyon tetszett. A kaja? Hát az finom és rengeteg. Mindenki nagyon kedves itt velünk, kár, hogy a jövő héten otthon kezdődik a sulis.

Tobosaru Simona

Délután a városi zeneiskola diákjai, baráti találkozózn látták őket vendégül, koncertet adtak, s cserébe a bukaresti gyerekek furulyamuzsikával köszönték meg a vendéglátást. Az üdülőben a Radnóti Miklós iskola diákjai várták őket ajándékokkal, köztük oly rég nem látott déligyümölcsökkel: banánnal, narancssal, mandarinnal.

Fodor Nicoleta

Tobosaru Simona mosolygós nagylány, nem beszél magyarul. A szülei mesélik, akik művezetők egy bukaresti gumigyárban. **Jedlicska István** villogó fekete szemű fiú, szintén IV-es, arról beszél, hogy ő márt járt régebben is Magyarországon, de most sokkal jobb, a sok gyerek kíváncsi megérti egymást.

Dinu Cristian

Dinu Cristian, a komoly román fiatal elgondolkodva mesél a december 21—22 közötti éjszakáról, a fővárosban látottokról, arról, mit mutatott a televízió a temesvári borzalmakról, majd vidámabb emlékekre

Jedlicska István

Komoly diáktalmácsom, **Zschránszky Péter** alig győzi fordítani szavaikat. Ő beszéli el, hogy a csoport tagjainak zöme a 33. sz. Ipari Líceum (12 osztályos ipari tanuló iskola) növendékei. Tanulmányi eredményeik alapján választották ki őket. Az iskolában vasestergályos szakmát oktatnak. Ez a Keleti pályaudvar közelében, a városközponttól nem messze egy lakótelepi iskola. Ő is oda járt 8. osztályos koráig, de átment egy másik iskolába, ahol jelenleg matematika—fizika szakon tanul tovább. Ott román nyelven tanulnak, s elmondja, hogy nagyon jól megvannak egymással a román és magyar fiatalok, semmilyen feszültség nincs köztük. Ő már ott született a fővárosban, édesanyja is, édesapja Kolozsvárott.

Zschránszky Péter

ajándékvásárlás volt a program. S hogy ez az ajándékvásárlás se okozzon gondot, a vállalatvezetés az egyhetes elszállásolás és teljes ellátás mellett egy kis szerény szebpénzt is biztosított a csoportnak a Vöröskereszten át. A vállalat szak szervezeti könyvtára 100 szépirodalmi művel gyarapította a bukaresti iskola könyvtárát.

Fotó, szöveg: Kablár János.

A segélyszállítmányokat vivő gépkocsivezetők balról jobbra **Szabó Tibor**, **Mráv János**, **Szűts Attila** és **Tihanyi János**. **Csöndör László** felvétele

Mecseki Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja

Felelős szerkesztő:
Kablár János

Szerkesztőség:
7033 Pécs,
39-es dandár út 19.
Telefon: 15-851
Vállalati telefon: 33-53

Kiadja:
a Mecseki Ércbányászati Vállalat

Felelős kiadó:
Varga Mihály

MÉV Nyomda
7033 Pécs,
39-es dandár út 19.
Felelős vezető:
Sperczel János

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre:
55,20 Ft
Előfizethető:
a szakszervezeti bizalminknál
Ny-623-4

Közeli, távoli tervek Gazdaságosan és önállóan

— A Szolgáltató üzem létszáma és tevékenységi köre január másodika óta lényegesen megnőtt. Gondolok itt az átkerült fűrészekre és műszergyártókra. Mindez az üzem gondjait növeli-e, s általában beszélhetünk-e kerítésen belüli gondokról? — kérdeztük Bánik Jenő üzemigazgatót. — Végül is gondokról mindenképpen beszélhetünk. Ha létszámban fejezzük ki ezt a szervezési intézkedést, illetve ennek hatását, akkor ez azt jelenti, hogy a Kutató-mélyfúró üzem dolgozói közül 139-en kerültek át, a Kutató-fejlesztő üzemből pedig 116-an. E létszám minden gondja-baja átkerült az üzembe, mert a két üzem megszüntetésének alapvető feltétele az volt — ami többek között az eredménye is —, hogy az üzemi adminisztrációt be kell illeszteni a Szolgáltató üzem adminisztrációs tevékenységébe.

— Ebből egyértelműen következik az, hogy az itt-lévő, elsősorban adminisztratív és funkcionális szervek dolgozóinak a munkája jelentősen megnőtt. Többletmunka jelentkezik egyrészt a többletlétszám alkalmazásának problémájában, másrészt üzemi területek átvételére is sor került. Ez a szervezési intézkedés azt is jelentette, hogy január 1-jétől a teljes II. üzemi létesítmény a Szolgáltató üzem kezelésébe került, kivéve a Plasztbau épületét. De ugyanígy gyakorlatilag a teljes fűrészi üzem területe, ennek minden kárbantartási, üzemeltetési, társadalmi tulajdonvédelmi problémáival együtt.

— A vállalat esetleges felszámolásától függetlenül az üzem különböző területein fontolgatják-e az önálló lábón állást?

— Közismert, a vállalatnál jelenleg folyik egy külső szervező cég bevonásával egy szervezeti átvilágítás. Ennek eredménye-

szerepel egy erősáramú vilamos tervező-kivitelező tevékenység önállósítása is. — Ezek az elképzelések az üzem jövőjét illetően. Nem tennék most különbséget a között, hogy a vállalat tevékenysége hogyan fog folytatódni a jövőben, mert ezek az intézkedések

Beck Gábor lakatos a tarzoncaadapterrel. Csöndör László felvétele

szerepel egy erősáramú vilamos tervező-kivitelező tevékenység önállósítása is.

— Ezek az elképzelések az üzem jövőjét illetően. Nem tennék most különbséget a között, hogy a vállalat tevékenysége hogyan fog folytatódni a jövőben, mert ezek az intézkedések

— Az önállósulás lényege és alapvető feltétele a költségek csökkentése. Úgy tudom, a műszergyártásnak a II. üzem területén sok millió forintos rezsiköltsége van. Ha ők önállósulnak, miből fogják „kigazdálkodni” a működésükhöz szükséges milliókat?

— A műszergyár óriási rezsivel dolgozik. Ennek az

összegnek a kitermelése csak lényegesen magasabb árbevétel mellett történhet meg. A műszergyárnál alapvető feladat és a további létet az határozza meg, hogy ezt az árbevételt milyen ütemben sikerül feltornáznia. Rendkívül gyorsan beindítandó intenzív marketing tevékenység az, ami erre lehetőséget biztosíthat. Hangsúlyozom — hat!

— Megint oda kell visszakapcsolnom, lesz főtevékenység, avagy nem lesz? Ha ebben az évben nem tudjuk olyan ütemben fejleszteni a műszergyártást, hogy el tudjuk viselni legalább nullszaldósan a fenti rezsit akkor... Akkor a jövő évtől kezdődően nincs realitása a műszergyárnak. Ha nem lesz bányá, akkor azért, mert hát ki viseli a veszteséget ha lesz bányá, az új aspektusban, akkor meg azért, mert a műszergyár veszteségeit nem kontírozhatják az értermelésre. Ebből következik, ennek az évnek egyetlen feladata lesz, hogy a műszergyári termelést olyan mértékben kell fejleszteni és beindítani, hogy a jövő évtől biztosított legyen az önálló lábón állás.

— Az üzemnek milyen tevékenysége van ami új, és ami kifelé mutat?

(folytatás az 5. oldalon)

Vájtég-kielégítés

A kapa még követ kapar...

A IV. sz. bányászati szállítóakna fagyos levegője már csak emlék, amikor a lassan ereszkedő bányalift az ötödik szinti vágaton apró döcennéssel megáll.

Róka László körletvezető-helyettes kalauzolásával hamarosan a 68-as csapat munkahelyére érkezünk, ahol a bányászok a hosszú főgurító végében bal oldalt lerobbantott kőzetet kaparják éppen kapákkal a szkréperpályára. Mert bizony gépesítés ide, vagy oda, minden új kamra kezdésénél a kapáé még a főszerep.

Barta János csapatvezető szerint robbantani ma már nem tudnak, elég lesz beácsolni és kiszállítani, de a délutános szak már üres vájveget kap, és ha minden igaz, holnap estére már helyére kerül a második szkréper is, ha jobb oldalt kialakítják a neki való kamrát.

A követeket nem könnyű odébb húzni, de a kapálás miatt egyikük se panaszkodik. Megszokták, időnként erre is szükség van, ez itt az élet rendje. Persze, hogy mit hoz számukra a jövő, azt sem a kő, sem a kapák meg nem mondhatják.

— Ez a bizonytalanság a legelkeserítőbb az egészben — lakad ki a csapatvezető. — Ha év végén leáll a termelés, mi lesz velünk? Mehetünk isten hírével?

— Tényleg, erre az esetre van már valami tervük? Van másik szakmájuk? Gondolom, egy ilyen jó csapatnál az esetleges végkielégítés összegét is érdemes megkérdezni. Mennyire számítanak?

— Nekem szeptemberre meg lesz a nyolc évem, mondja elgondolkozva Barta János. — Ha minden

— A szénbánya nem is jöhet számításba?

— Én onnan jöttem, a franc, aki visszamenne — kapcsolódik a beszélgetésbe Takács Gyula szakvezető vájár. — Világéletemben a föld alatt dolgoztam, nincs más szakmám, és ha az uránbányát bezárják, tényleg nem tudom mit csinállok. Pár száz műszakom hiányzik a három-ezerhez, és bár a tizenhárom évem után huszonnégy hónap végkielégítést kapok, de annak örülnék igazán, ha tovább dolgozhatnék. Úgy tudom, a bányabezáráshoz is kell ember. Ha pedig elérem a három-ezer műszakot, legalább a hatvanhárom százalékot megkaphatnám. Igaz, főként ilyen infláció mellett az nem sokat ér, de legalább néhány évig létbiztonságot nyújtana.

— Én meg aztán végképp nem tudom miben reménykedjek — veszi át a szót Andrisek Ferenc csillés. — Két éve jöttem ide dolgozni, hol vagyok én még a háromezer műszaktól? Még egy minimális végkielégítésre sincs reményem.

Közben Róka László körletvezető-helyettes megbeszéli Barta Jánossal a további teendőket, némiképp kiegészíti az úgynevezett utasításkönyvet.

A bányá veszélyes üzem. Itt, ha valamit rosszul csinálnak, az emberleleteket veszélyeztet. Így hát nem jut túl nagy szerep a demokráciának. A csapatvezető szó nélkül alá is írja az utasításokat, és látszik rajta, szíve mélyén azt szeretné, hogy ha néhány év múlva is — demokrácia ide, vagy oda — odabigyeszthetné a kezjegyet egy ilyen utasításkönyvből.

Amint lefelé bukdacsolunk a hosszú főgurítóban, Róka László egy percre megállít.

Tudja mi ez? Aki arra adja a fejét, annak érteni kell majdnem mindenhez. A kőművesmunkához, a villanszereléshez, a vegyszerekhez is és a tápokhoz. Nemhivatásos állatorvosnak kell lennie legalább annyira, hogy tudja, mikor kell kihívni a jószághoz a szakembert. Ez egy szakma. Sokan majd megpróbálják megtanulni, de mennyien fognak ebbe belebukni?

Kicsit odébb épp oly meredek gurító vezet az 5-ös csapat munkahelyére, mint amit az imént másztunk meg. Hantosi János csapatvezető, aki csak néhány éve jött ide dolgozni, nem akármilyen szakmát hagyott fel.

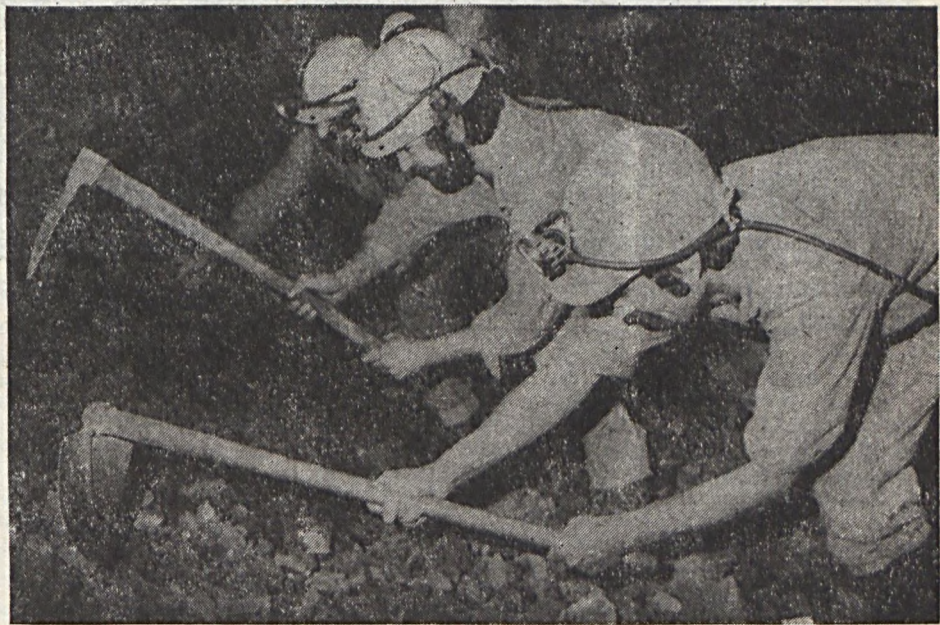
— Kerámiakészítő és szervesetlen vegyianyaggyártó a képesítésem. Épp azért jöttem ide, mert lakást is ígértek. Azt meg is kaptam, de most főhet a fejem, hogy mihez is kezdjek, ha bezárják az uránbányát.

— Nyilván magas a törlesztés?

— Még azt sem mondhatnám. Nekem, úgy tűnik, szerencsém van. Csak háromezer OTP-t fizetek a lakásra, de van itt a csapatban olyan, akinek hét-ezer a havi tartozása. Ó vajon mit csinál?

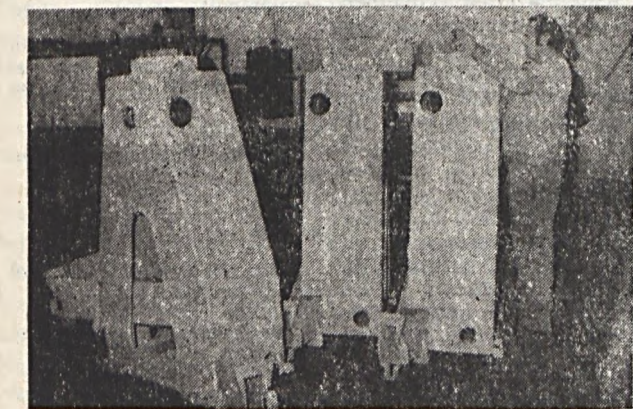
— Nekem még lakás sem jutott — kesereg Nagy Károly, aki már hét éve dolgozik uránbányász-ként. Oszintén szólva, ha most adnának, már nem is kéne. Ha bezárják a bányát, ugyan mi a fenébről fizethetném a mai árak mellett?

— Rohadt dolog ez a bizonytalanság, ez a bányabezárás — mondja elgondolkozva Hantosi János. — Időnként úgy vagyunk vele — legalább is mi, bányászok, — hogy a francba az egészet, inkább zárják már be ezt a nyava-

A 68-as csapat. Azért elkél még a kapa is.

Csőndör László felvétele

Az ÉPGÉP-nek készülő betonpumpa főegységén Lantos Pál csoportvezető ellenőrzést végez.

Csőndör László felvétele

képpen abban is döntés fog születni, hogy vállalati szinten melyek azok az önálló tevékenységre gazdaságosan képes egységek, amelyek bizonyos ütemezés során alkalmasak lesznek arra, hogy a társasági törvény adta lehetőségek valamelyikével a későbbiek során önállóan folytassák a munkájukat.

— Első lépcsőben a fűrészek kerülnek önállósítás-

és, ezek az önállósítások mindenképpen a gazdaságosabb tevékenység felé mutatnak. Így mindegy, hogy miként alakul a vállalat sorsa. Ha marad a főtevékenység, akkor is kény. szerepükön leszünk olyan értelemben, hogy a gazdálkodásunkat szigorítani, a költségeket csökkenteni, a termelékenységét növelni, a létszám kihasználását javítani kell.

igaz, erre olyan ötszáz ezer körüli végkielégítést kapunk. Szentlőrincen lakom, a feleségem a gyerekekkel otthon van, nem tudom, az a pénz ilyen infláció mellett meddig lesz elég. Talán, ha sikerül egy kis földet szerezni, megélhetünk belőle. A munkától nem félek, és a gazdálkodást is meg lehet tanulni.

— Tudja, nehéz dolog ez — mondja elgondolkozva. — Én parasztszalámban, falun nevelkedtem. Tudom, mi az, gazdálkodni. Az, hogy az emberek csak úgy belefogjanak, hiú ábránd. Ezt csak a kormány találta ki, mert azt szeretnék, ha az iparból visszaáramolna a munkaerő a mezőgazdaságba. Farmergazdaságok!

— Tudja, nehéz dolog ez — mondja elgondolkozva. — Én parasztszalámban, falun nevelkedtem. Tudom, mi az, gazdálkodni. Az, hogy az emberek csak úgy belefogjanak, hiú ábránd. Ezt csak a kormány találta ki, mert azt szeretnék, ha az iparból visszaáramolna a munkaerő a mezőgazdaságba. Farmergazdaságok!

lyás bányát. De akkor mi lesz velünk? Miből élünk? Gyakran viszont fölmerül bennünk, hogy itt minden a miénk, mindent mi csináltunk. Olyan munkával, amire más talán nem lett volna képes. Ez a mi világunk, a mi életünk. És majd elveszik...?!

Nógrádi Gábor

Amlról eddig suttozva beszéltünk...

...most hangosan mondja a főorvos

Az elmúlt évtizedekben, főleg az utóbbi években olykor indulatosan vitatták sokan az uránbányászat egészségre káros következményeit. Különösen akkor beszéltek erről a vállalatnál dolgozó emberek, amikor egy-egy üzemből megdőnt a rákban elhunytak száma. Érdemi nyilatkozatot azonban senki sem adott, illetve annyit, hogy az Egészségügyi Szolgálat kapcsolatot tart fent a Sugárbiológiai Intézettel, s onnan semmiféle jelzés nincsen, hogy az uránbányászat bizonyítottan „rákkeltő” góc lenne. Igaz, erről senki sem suttozott, de azt azért kétkedve fogadta, hogy csak a mozgásszervi megbetegedések, halláskürosodás írható bányászatunk számlájára.

Beszélték azt is az emberek, hogy az üzemorvosok nem szívesen veszik táppénzre a tényleges beteget. Ugyanakkor mások meg azon mérgeledtek, hogy nagy a száma azon ügyeskedőknek, akik több hónapra vonatják ki magukat a „forgalomból” táppénzes állományba helyezésével.

Most, részben azért, mert a kibontakozás időszakát éljük, s eltűnnek a tabu témák, részben azért, mert új főorvos áll az egészségügyi szolgálat élén, visszatérünk e két témára. Évekkel ezelőtt ugyanis érdeklődöttünk minderről, de érdemi választ nem kaptunk kérdéseinkre. Dr. Debreczeni László, jóllehet nem mond falrengető dolgokat, de beszél arról, amiről eddig senki sem mondott semmit:

— A táppénzre vonatkozó kérdést kétféleképpen lehet megközelíteni. Konkrét ügyek kapcsán, illetve általánosságban. Azt kell mondanom, konkrét ügy az én tudomásom szerint nem sok volt, nem több, mint másutt, nem voltak olyan esetek, amelyek port vertek volna fel. Általánosságban pedig az orvosnak sem anyagi, sem erkölcsi érdeke nem fűződik ahhoz, hogy a betegforgalma mennyiségi, minőségi mutatói hogyan alakulnak. Ezek tájékoztató jellegűek a munkáltató számára, és az egészségügyi kormányzat statisztikai hivatalának. Soha nem történt olyan befolyásolási próbálkozás, hogy azt mondta volna valaki, magas a táppénzes százalék, most keményebben fogjátok a ceruzát.

— Magánemberként mondom, s nem tartozik ebbe a kategóriába annak a körletvezetőnek a kérdése az üzemorvoshoz, aki azt kérdezi: — „Nálad van betegállományban most már másfél hónapja a Kovács Józsa! Mikor jön végre dolgozni ez az átok, mert már nagyon hiányzik? — Ezzel nem presszionálni akarja a körletvezető az üzemorvost, hogy írja ki, jóllehet ez több, mint ember érdeklődés. Ilyen értelmű megkísértésnek persze, hogy ki van téve az ember a munkája során. Soha nem volt olyan szervezeti és olyan hangulati

szerkezete ennek az egészségügynek, hogy indirekt, vagy direkt módon befolyásolták volna a táppénzes munkában.

— A másik kérdésre azt kell mondanom, hogy nemcsak mai szemmel mondhatjuk el, hanem ezt már korábban is el lehetett volna mondani, hiszen kevesebb baj, félreértés, gond támadt volna e téma körül, ha nincs ez a túlzott misztifikációja az egész uránbányászatnak. De hát ez egy korszak volt, aminek egy speciális darabja volt az uránbányászat, ahol még a vállalat nevében sem lehet tükrözni, hogy mi folyik itt.

— Nyilvánvaló, hogy ugyanilyen misztifikáció volt a belső burkokban, sőt sokkal inkább, mint a külsőben. Magyarországon harmincegyéneke van uránbányászat, de ezt megelőzően a világon közismert volt a radioaktivitás. Száz évvel ezelőtt leírták már azokat az anyagokat, melyek rákkeltő hatása ismert volt. Közismert volt az is, hogy a radioaktivitás a szervezetre veszélyes is lehet. Sokkal okosabb, és tisztességes lett volna ennek a veszélyét legalábbis felvázolni. Így én úgy érzem, sokkal eltúlzottabbnak, sokkal félelmetesebbnek, ijesztőnek tűnik az érintettek, pláne a kívülállók számára ez az egész uránbányászatkodás.

— Kétségteljesen az uránbánya, mint minden bányamunka, nem használ az emberi szervezetnek. De a károsító tényezők közül a sugárterhelés nem tartozik a legnagyobb jelentőségűek közé. Egyrészt olyan munkaadó-egészségügyi és technológiai eljárások, szabályok vannak életben, amelyek korlátozzák ennek a veszélynek a nagyságát. Másrészt ez egy rendkívül prolonged, évtizedek alatt ható tényező, és csak olyan kedvezőtlen esetben, amikor számos egyéb külső tényező véletlenszerű, vagy szerencsétlen összejátszása áll fent, vezet megbetegedéshez. Konkrétabban fogalmazva, epidemiológiai vizsgálatok és kutatások megállapították, hogy a dohányzás és a tüdőrák között sokkal szorosabb a kapcsolat, mint a radonbefolyásolási próbálkozás, hogy azt mondta volna valaki, magas a táppénzes százalék, most keményebben fogjátok a ceruzát.

— Természetesen, a sugárbetegség azért is félelmetes, mert a gyógyíthatatlan betegségek kategóriájába tartozik. De, azt kell

mondanom, miért félünk jobban a gyógyíthatatlan, misztifikált betegségtől, mint azoktól, amelyek okát, eredetét, kifejlődését, végkifejletét pontosan ismerjük, s még sem izgat minket különösebben. Gondolok itt az érrendszeri megbetegedésekre. Pontosan tudjuk, mik azok a káros hatások, amelyek egy része tőlünk függ, halljuk azokat a statisztikákat, hogy Magyarország világszerte a 40—50 éves férfiak szívbetegségek, szívhálalok kategóriájának számában. Ijesztő mérték ez, mégis valahogyan elfogadjuk, mint az élet egyik szinte elkerülhetetlen velejáróját. Ezzel azt akarom mondanom, hogy tudati vonatkozása is van ennek a dolognak. Hogy mégis misztikus félelem alakult ki az emberekben a sugárbetegségtől, a radon okozta tüdőráktól, abban nagy szerepe van annak, hogy hogyan kezeltük eddig a témát. Én amellett vagyok, hogy ezt a kockázati tényezőt ismernie kell mindannak, aki ezzel dolgozik. Ez így becsületes, én vállalom valamit, ismerem ennek a kockázatát. Mindenkinek tisztán kell látnia, ez a veszély, ha egy megfoghatatlan, nem konkrétizálható, számos misztikus elemmel befedett valami, akkor sokkal félelmetesebb, mintha szembenézünk vele, mert tudjuk, hogy létezik.

— Még mindig nem tartom későnek, hogy mindenki által megérthető, népszerűsítható formában miért ne lehetne az uránbányászoknak és a volt uránbányászoknak, akik ezzel a félelemmel élnek, olyan tiszta képet adni erről a problémaköréről, ami lehámozná e témáról a ráragadt szorongást, misztifikációt, kódosítást. Az ismeretlen ellenség állandóan nyomozgatja lelkünket, de ha megismerjük a veszély fokát, mindjárt a helyére kerül. Elképzelhetőnek tartom például azt, hogy az Ércbányász vállalja fel egy ilyen felvilágosító sorozat leközlését — mondotta végzetül a főorvos.

V. T.

HIRDESEN A
Ércbányász
újságban!

Apróhirdetés
vállalati dolgozónak:
100,—Ft.

Nem vállalati
dolgozónak:
200,—Ft.

Vállalaton belüli
vállalkozásoknak:
300,—Ft.

Vállalaton kívülieknek:
500,—Ft.

Ismétlés esetén
50%-os kedvezmény
a második hirdetésnél!

Hirdetésfelvétel
a Szerkesztőségben,
MÉV KÖZPONT,
403-as ajtó!

A rendszerváltás alkotmányozása

Előadás a BDSZSZ-ben

A Bányai Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége konzultációval egybekötött előadás-sorozatot indított el január 16-án azzal a céllal, hogy a szakszervezeti tisztségviselők minden társadalmi kérdésben tájékozottak legyenek. A sorozat első előadója dr. Bognár Tibor igazságügyi miniszter-helyettes volt, aki a rendszerváltás alkotmányozása címmel tartott előadást.

Bonyolult összetett folyamat játszódott le Magyarországon az elmúlt időszakban, melyet rendszerbe foglalni ma, szinte lehetetlen. Ehhez történelmi rálátás szükséges — kezdte az előadó. A jogi normák szintjén 180 fokos fordulat állt be, átalakulás egy monolit struktúrából a piacgazdaságba, melynek alkotmányos normái rögzítésre kerültek. Ezt a jogi infrastruktúra-váltást gyorsabban követi a politika, s lassabban a gazdaság, melynek alapvető oka, a magyar gazdaság tokeszegénye. Ez sokakban okoz csalódást, hiszen rövid távon ettől nem nő a tömegek elégedettség érzése.

Ahhoz, hogy Magyarország ne szakadjon le a világ fejlett részétől, erőtel-

jes modernizációra és tökéletes felhalmozódásra van szükség. A fejlett országok csoportjában az odavezető út három fő fajtáját különböztetjük meg. Volt ország, mely hosszú történelmi fejlődés útján jutott oda, volt amely jelentős külső segítséggel, s volt, mely jobboldali terrorisztikus diktatúra árán.

Az első két modell nem járható út számunkra, a harmadik pedig nemkívánatos. Felmerül a kérdés, létezik-e negyedik modell, mely hatékony politikai rendszeren és gazdálkodásban olyan dinamizáló pluszszon alapul, mely a váltást jelenti.

A politikai rendszer oldaláról ez az egypárt hatalma helyett plurális hatalmat jelent, melynek jogi oldala már megteremtődött, gazdasági oldala azonban még nem. Az államhatalmon belül olyan belső ellenőrzöttséget, mely külső hatékonyt biztosít. Formái a parlament, a kormány, a köztársasági elnök intézménye, az alkotmánybíróság és a belső önkormányzatok. Ezek között alapkérdés az első három ereje, erőviszonyai. Ebben a tekintetben a fejlett orszá-

gok három csoportja jól megkülönböztethető a prezidenciális — erős elnöki hatalommal bíró — rendszer, a stabil többségre épülő parlament rendszere, és az erős hatalmi központ nélküli — évtizedekig kormányviszályokkal együtt élő rendszerek.

Nálunk a jogrendszer egy ún. közepesen gyenge hatalommal bíró köztársasági elnöki funkciót biztosít, s mellé egy olyan választási rendszert, mely a nagy pártokat felerősíti, a kicsiket pedig legyengíti. Ez egyik oldalról labilitást a másik oldalról stabilitást hozhat.

Az előadó a szakszervezetekről szólva kifejtette, hogy nem tartja szerencsésnek, ha azok a választásokon mint párt jelennek meg, s azt sem, ha teljesen elhatárolják magukat a pártoktól. A szakszervezeteknek változatlanul a hagyományos baloldalhoz kell kötődniük.

Annak ellenére, hogy az előadás témája, a konzultáció érdekes és sok új tartalommal bír, felmerül a kérdés, nem lehetne-e az előadásokat úgy szervezni, hogy ne kelljen az ország minden részéből 6-8 órai utazással elérni ezt a kétórás programot?

K. J.

Hangulatjelentés

A végkielégítési rendelet és visszahatása

Ma a létbizonytalanság szokatlan méreteket ölt hazánkban. Amíg a különböző pártok ádáz harcot vívnak a hatalom megszerzéséért, addig az ország gazdasága csödbe jut.

A kormány kapkod, egyes minisztériumok pedig téves, elhibázott gazdasági lépéseivel kompromitálják a vezetést. Ezért is kerül sor oly gyakran a kormány elsetett és át nem gondolt döntéseinek visszavonására.

Kibontakozás megújulás, demokrácia! — éljen a magyar! — de miből és hogyan? Amikor az árak a csilagos ég felé törnek. Fejünk felett a gazdasági összeomlás és a munkanélküliség veszélye, béremelés helyett hangzatos ígéretek (majd ezzel fizetünk a boltban,) ezek után vígad új uránbányász, ha tudsz! És itt a végkielégítés, amely körül heves viták, indulatok és sérelmek edzik a dolgozók idegeit.

A végkielégítéssel kapcsolatos rendelet megjelenése óta egyre nő az elégedetlenség, s mondjuk ki őszintén, becsapnak benünket, és ráadásul még hátrányos helyzetbe is kerülünk, ami a későbbi szociális segélyellátásunkat illeti. Humán csomagról beszél a kormány, s vajon hogy vélekedik erről az uránbányász?

A teljesség igénye nélkül szolgáljon alapul egy-két kiragadott, nyomdafestéket tűró vélemény a sok közül: Kovács Sándor: — Sérelmem ránk nézve az ilyen ez

a forma. Miért nem lehet úgy megoldani, hogy minden dolgozó az eltöltött éveit után részarányosan kapná meg a végkielégítés összegét? Kérdem én, az a bányász, aki 2—3 évet le dolgozott a vájvégen, az ő egészsége ez idő alatt nem károsodott? Mit kezdjen a megromlott t egészségével állapotával, kinek kell egy beteges munkaerő!

Beszé István: — Ne végkielégítést adjanak, hanem a bányabezárást követően új munkahelyeket, amely megélhetési lehetőséget nyújt a munkanélkülivé váló uránbányászoknak.

Tamás Tibor: Mi lesz velünk, ha a végkielégítést követően szociális segélyre szorolunk, mert a rendelet szerint mehetünk a ... Az is érthetetlen számomra, mi köze a végkielégítésnek az új munkahelyhez. S mi van akkor, ha nem a dolgozó a hibás, hogy nem tud elhelyezkedni, megint csak mi húzzuk a rövidebbet. Az ilyen segítségből nem kérünk...

Egy másik dolgozó arról szólt, hogy ő inkább a 63 százalékos keresetkiegészítést kéri, még akkor is, ha a későbbiekben csökken a pénz értéke.

Ezek a kiragadott vélemények valós keretbe foglalják a vállalat dolgozói körében kialakult nézeteket a végkielégítés formájáról és gyakorlati alkalmazásának módjáról. Kérdés csupán az, ki, hogyan él majd vele.

Kovács Miklós

Művelődjünk szórakozunk

A Ságvári Endre Művelődési Ház februári programjából

6-án és 13-án este fél nyolc órakor a Pécsi Nemzeti Színház szobaszínházában Orkény István: Forgatókönyv. Szereplők: Héjja Sándor, Labancz Borbála, N. Szabó Sándor, Füstli Molnár Éva, Solyom Katalin, Barkó György, Oláh Zsuzsa, Mikuli János.

Játéktér: Werner József, rendezte: Vincze János.

Jegyek válthatók a PNSZ pénztáránál!

Színházjáró busz indul 10-én 15.00 órakor a Pesti Színház: A földigiliszták életéből című előadásra.

Rendezte: Szikora János. Részvételi díj: 330 forint.

Ságvári mozi

3-án: Ne ébressz fel az alvó zsarut! (amerikai film)

4-én: Magányos farkas (amerikai film)

10-én: Fekete eső (amerikai film)

11-én: Jézus Krisztus utolsó megkísértése I.—II. (amerikai film)

Az előadások 16.00 és 18.00 órakor kezdődnek.

Stúdiogaléria

5-étől 28-áig az Alkotó Pedagógusok Képzőművészeti Műhelyének kiállítása grafikai munkákból.

A kiállítást 5-én 17.00 órakor Szauer Dezső, a Pécsi Nevelők Háza igazgatója nyitja meg.

A levegőért még nem fizetünk Adós fizess, mert jön a végrehajtó!

Rövidesen beköltözhető — de mennyiért?

Csündör László felvétele

— Jogászként és lakásszövetkezeti elnökként hogyan ítéli meg a kamatadó bevezetését? — kérdeztük dr. Jillek Szabolcsot, az Ércbányász lakásszövetkezet elnökét.

— A jogviszony nem a lakásszövetkezet és a tagság közötti viszony, hanem az állam és az állampolgár közötti jogviszonyt jelenti. Az OTP-vel előzetes tárgyalásokat folytattunk, jelen pillanatban konkrét gyakorlati megoldásról a kamatadó bevezetésével kapcsolatban tájékoztatást adni nem tudtak. Ez az előkészítés stádiumában van, ki hogyan, és milyen módon fogja fizetni a kamatadót.

— Van az OTP-nek arra jogosítványa, hogy az ott vezetett állampolgárok út utalási betétszámlájára az adót egyszerűen rávezeesse, behajtsa?

— Erről megoszlanak a vélemények, jogászként azt mondhatom, — a pénzügyi törvényeknek erre felhatalmazása, joga nincs. Jogilag már a kamatadó bevezetése, a szerződések egyoldalú módosítása is vitatható. Éppen ezért vizsgálja mindezt most felül az alkotmánybíróság. Meggyőződésem, hogy ebben érdeki, és jó döntést fog hozni az alkotmányjogi bíróság.

— Egy esetleges engedetlenlégi mozgalommal lehet-e eredményt elérni?

— Szerintem egy dolog a kérdéses, az, hogy miként fog dönteni az alkotmányjogi bíróság. Az engedetlenlégi mozgalmat sztrájkhoz hasonlítanám, hiszen arról van szó, hogy az állampolgár bojkottálja a befizetést.

— Meggyőződésem, az emberek nagy száma még ezt a békát is lenyelné, ha tudná, hogy mondjuk két évi kamatadó fizetése mellett jobbra fordulna a soruk. De ma már ott tartanak, hogy nem hisznek semmilyen intézkedésben, mert egyáltalán nem lát-

ják az út végét, sőt magát a kivezető utat sem.

— Hiszem, hogy a bérből élők között sokan akadnak majd, akik egyszerűen képtelenek lesznek megfizetni a kamatadót, a megemelkedő rezsiköltségeket. Élni, enni is kell valamiből, még ha a végrehajtó be is csenget. Mindez Ön szerint is várható?

— Az államnak különböző eszközök állnak rendelkezésre. Egy biztos, hogy a kintlévőségek a lakásszövetkezet területén fokozatosan nőnek. Amikor a gazdasági körülmények romlanak, abban a pillanatban az észrevételek száma is nő. Az elégedetlenség hordozza magában az ilyen problémákat.

— Visszatérve a kérdésre, a lakásszövetkezet adhat ki olyan határozatot, hogy a kintlévőséget, tartozást a munkabérből vonják le. Voltak olyan esetek, hogy végrehajtást is kellett elrendelni, hiszen pl. volt, aki hét évig nem fizetett közös költséget. Az más kérdés, hogy a végrehajtók a lakó személyes ruházatán és egy szalmazsákon kívül semmit sem találtak.

— A lakókra nézve mit jelent a víz- és csatornadíjak emelése? Köztudott, nincsenek lakásonként vízórák, s hiába takarékoskodik az egyik lakó, miközben a másik az ablaka alatti virágokat locsolja.

— Pécsen a vízdíjak 700 százalékkal emelkednek. Lakásszövetkezetünknel ez annyit jelent, hogy a közös költségek 10 százalékát tette ki a víz- és csatornadíj. Ezentúl tehát, aki eddig 400 forint közös költséget fizetett, az mostantól 680 forintot fog fizetni, ha tud. Mert sajnos eljön az az idő, amikor mérlegelni fognak a lakók, a közös költséget fizessük be, vagy húst vegyünk az adott hónapban.

— Igazságos teherviselés mindaddig kizárt, amíg la-

kásonként nem kerül sor vízóra felszerelésére. Jelen pillanatban annak a körülményeit kell felmérni, hogy legalább lépcsőházanként lehessen mérni a fogyasztást. Természetes, hogy ez sem hoz kellő eredményt, nincs közvetlen érdekeltég a takarékoságra. Az a véleményem, hogy a vízdíjak emelése mindaddig igazságtalan, amíg nincs mód, és lehetőség a lakásonkénti fogyasztás mérésére. Jelen pillanatban minden szövetkezeti tag fikciók alapján fizet.

— A régi lakáskonceptió abból indult ki, hogy minél több lakás épüljön, s a lehetőségekhez képest legyen korszerű. Nem volt pénz csak állami lakások építésére, így akarva akaratlanul a lakosság nagy számát lakásvásárlásba kényszerítették. Jóllehet a kormányon belüli tisztségviselők jöttek, mentek, a szövetkezeti lakások sorra épültek, az illetékes tárca minisztere mindig csak a jót mesélte. Most aztán a több évtizedre eladósodott lakásvásárlónak 1989-ben kamatadót hozott a Jézuska. Olyan adót, amit még a néger sem fizet Dél-Afrikában. A jövedelmünk után fizetünk, nagyot nyelve, de a kintlévőségeinkért miért kell? Mire fel fizessünk hétszeres vízdíjat akkor, amikor annak fogyasztása csak egy oldalról bizonyított. Ha majd lesz óra minden lakásban, akkor „fair” a játék, de addig minek alapján döntenek igazságosan, hogy Te, Ó. Mi, Én, havonta 14 köbméter vizet fogyasztunk? Hogy eddig ezért nem morogtunk? Valóban, de most már a kiadásaink az égig szöknek, ugyanakkor a fizetésünk a béka hátsó fertálya alatti színvonalat is alig éri el.

V. T.

Az áremelések bennünket sem kerülnek el

(folytatás az 1. oldalról)

emberségesebb megoldásnak. Aki eddig is igénybe vette a vállalati étkezési hozzájárulást, az ezután is megkapja a már megemelt összeget, aki pedig nem, az is részesülhet majd a kedvezményből.

— Az élelmiszer árváltozások a lakosság és vállalatunk dolgozói számára egyaránt házbavágóak. Mit ígér „ár-téren” a vállalatnak 1990?

— Hasonlóan az előző évekhez most is körülbelül 10 százalékos költségáremeléssel számoltunk. Legalább is ennyit terveztünk. Ugyanakkor tudjuk, hogy az emelkedő árakon túl, minden vállalat, amely a MÉV-nek is bármiféle szolgáltatást végez, az rajtuk érvényesíti, ránk hárítja át a többletköltségeket.

— Ezt a tízszaalékos többletköltség-tervezést a kényszer szülte. Ennél csak néhány százalékkal többet tudunk elviselni, de még azt sem tudjuk, hogy mennyi állami támogatást kapunk majd az idei évre.

— Gondolom, addig egy sötét szemüvegben, fehér bottal kopogtatva csak „álmódhatjuk”, nem kalkulálhatjuk a jövőt. Mikorra derül ki, hogy az idei költségvetés mennyit juttat a vállalatnak?

— Márciusban, vagy ápr-

ilisban már többet tudunk mondani.

— Ha megkapnánk a tavalyi támogatást, az mire lenne elég? Hogyan illeszthető ez a tízszaalékos tervezett költségáremeléshez?

— Az anyagköltség vállalati szinten alig több, mint harminc százalék. A bérköltség a nagy hányad, megközelíti az ötven százalékot. Ez azt jelenti, hogy a költségek tízszaalékos emelkedése, mintegy 130 milliót jelent a vállalatnak. Ennyire képeztünk alapot, de ismétlem, ebben nincs benne a bérköltség.

— A lakosságot is érintő áremelések, mint a közlekedés, a postai díjak, a víz és a többi miként érinti a MÉV-et?

— A víz- és csatornadíj áremelés szerencsére nem érint minket. Mint vállalat, már eddig is a kétszeresét fizettük a víz köbméterének, mint az egyéni fogyasztó fogja februártól. A vasúti szállítás drágulása, a közlekedés, az üzemanyag és a fűtőanyag, valamint a hírközlés terén bekövetkezett és várható árváltozások, jó pár millió forint többletköltséget jelentenek majd vállalatunknak.

— Mindez belefér abba a tervezett tíz százalékba?

— Félő, hogy ez a tervezett tíz százalék ennél azért magasabb lesz. Már

tavaly is tizenkettő volt. Jórészt már tájékozódni tudtunk a partnereinknél az ideai áremelések mértékéről. Ez körülbelül belefér a tíz százalékba, de például nem szabad elfogadnunk egy-két százalékosnál nagyobb kényszeráremelést.

— Ilyen jól állunk, hogy ezt megtehetjük? Nem fogadjuk el és kész?

— Nézze! — mondja a gazdasági vezérigazgató-helyettes. — Mi tavaly 150 millió forintért vásároltunk kénysavat. Ennek javarészt Szolnokról kaptuk, ahová a Szovjetunióból — különleges kereskedelmi kapcsolatok révén — mi szállítjuk a kenet. A szovjet fél két százalékkal emelte az árat. Ennek a szolnoki vállalatnak az egész évi termelése kevesebb, mint a mi kényszerigényünk. Ezért mondom, hogy nem szabad elfogadnunk kétszaalékosnál több kényszeráremelést.

Mindenesetre nyilvánvaló, hogy a jövőben minden alunkak, amit a vállalat bármiféle külső céggel köt, különös jelentősége lesz, vagy fogalmazzunk úgy, van. De mindettől függetlenül, csak rendkívül szigorú takarékosággal feszített költséggazdálkodással tudunk csak talpon maradni.

— N. G. —

Meddig emelhetők a közétkeztetés árai?

Csündör László felvétele

Gazdaságosan és önállóan

(folytatás a 3. oldalról)

— Erre az évre jelentős mértékben fel kívánjuk futtatni a vas- és acélszerkezet-gyártó tevékenységét. Azon dolgozunk, hogy létre hozzuk azt az iparszerű gyártásra alkalmas szervezetet is, ami nélkül ez elképzelhetetlen. Külön műhelyt biztosítunk a külső piacra történő termeléshez, mert ez is feltétele annak, hogy a minőségi igényeket, határidőkre vonatkozó követelményeket teljesíteni tudjuk.

— Tovább folytatjuk a lasztóvonal melletti tevékenységre lesz szükség. Az egyik tehát a bányabezárás, rekultiváció, környezetvédelem, amit elsősorban az üzemvitel terület végez majd. A másik vonal a külső piacra történő termelés, amely a már előbb elmondott területekre terjed ki. Ha lesz továbbra is bányatermelés, akkor ezek a most külső piacra kialakítandó önálló szervezetek természetesen a belső igények kiszolgálására is „befoghatók” lesznek — mondotta befejezésül Bánik Jenő.

— Az üzem jövőjét végiggondolva, az egyik esetben, ha nem lesz bányatermelés, akkor merev elvá-

V. T.

Vállalkozójelöltek tanfolyama

A Munkaügyi Szolgáltató Iroda tanfolyamot szervez mindazok számára, akik vállalkozók kívánnak lenni, vagy még csak gondolkodnak egy esetleges vállalkozás lehetőségén. A tanfolyam időtartama három nap. Költségeit a Munkaügyi Szolgáltató Iroda a Foglalkoztatási Alapból fedezi, tehát a MÉV dolgozói számára a tanfolyam ingyenes. A tanfolyam fő témakörei: — a vállalkozás mai megítélése, — vállalkozási formák és konkrét lehetőségek, — a vállalkozás előfeltételei, — érdekvédelem, — a vállalkozás anyagi fedezete, — a vállalkozás engedélyeztetése, — a vállalkozó folyamatos feladatai.

Érdeklődni és jelentkezni lehet a MÉV Központ 8. irodájában. Jelentkezési határidő: február 10.

Munkaügyi Szolgáltató Iroda, MÉV Központ 8. iroda: — végkielégítés, — újrakezdési kölcsön, — állásajánlás, — munkanélküli segély, — átképzés, továbbképzés, felvilágosítás minden olyan ügyben, amely a dolgozók munkaviszonyának megszüntetésével kapcsolatos.

Ügyfélfogadás: hétfőtől csütörtökig 7—18 óra, pénteken 7—12 óra.

12. iroda: — társadalombiztosítás, — nyugdíjazás, — egészségügyi, — rehabilitációs ügyek intézése.

Ügyfélfogadás: hétfőtől péntekig 7—12 óra.

Sakk

A Központ a bajnok

Megtörtént az, amire már hosszú évek óta nem volt példa, csak az utolsó fordulóban dőlt el a Bányász Kupa vállalati bajnokság sorsa. A petőci csapat ugyanis korábban már általában az ősz közepére „tisztázta” a helyeztet és az utolsó fordulóban már mint biztos bajnokok ülhetek asztalhoz.

A tavalyi évben azonban új trónkövetelő jelentkezett — a korábban szolgáltatók színeiben versenyző egyéni bajnokkal, Soltyval megerősödött Központ —, amely végig méltó ellenfele volt Sámueléknek.

Az utolsó fordulóban úgy ült le egymással szembe a két rivális együttes, hogy a Központnak már a döntetlen is elég volt az első hely megszerzéséhez. Az esélyesség terhe ezúttal nem bénította Soltyékot és nemvárt fölényvel, 6,5-2,5-re nyerték a rangadót, így ők a vállalat bajnokság győztesei. Amilyen szoros versenyfutás folyt a bajnoki címért, éppoly izgalmak voltak a harc a harmadik helyért. Végül az V. üzem együttese szerezte meg a bronzérmet, miután az utolsó fordulóban is győzni tudtak a Kutató-mélyfúró ellen.

Sajnálatos, hogy évről évre csökken a résztvevő csapatok száma. A fűrés üzem megszűnésével ez a tendencia várhatóan idén is folytatódik. Sok gond volt a távolmaradókkal, hiszen a két bajnokhelyes csapat kivételével a többiek alig-alig tudtak teljes csapattal felállni. Ez rányomta bélyegét az

egyéni versenyre is, hiszen az első hat helyeztet a Központ és a IV. üzem csapataiból kerültek ki.

Az egyéni versenyt Nográdi Gábor (Központ) nyerte 33 ponttal csapattársa, Solty István előtt, aki 28 pontot szerzett. Horváth István (IV. üzem) lett a harmadik 26 ponttal, míg a negyedik helyen Kövesdi János (Központ) végzett 23,5 ponttal. Az ötödik és a hatodik helyre két petőci sakkozó került, miután Sámuel József 20,5, míg Szabó Mátyás 19,5 pontot gyűjtött.

Csillésem a miniszter

(Bányászalmok a félötös buszról)

A bányászok párosával, szinte vonalzóval meghúzott sorban állva várták a buszt. Végre hatalmas rázkódással, fojtó füstöt okádva megjelent a félötös. Ablakain az átlátszó jégvirágmezők függönnyé kapcsolódtak össze. A sorban állók lassan, tolatkodás nélkül szálltak fel. A dermesztő hidegben fülig felhajtott gallérokkal, fázósan húzódtak össze a szűk ülészek. A sofőr vigasztalás-képpen bekapcsolta a rádiót. Az adó épp akkor jelentette be, hogy a pécsi uránbányák termékét 84 dollár kilogrammonkénti áron megvásárolta egy külföldi vevő.

A hír felmelegítette az álmos embereket. Mindannyian felfogták a dolog lényegét — hisz az ipari miniszter dölyfösen azt ígérte, hogy amennyiben termelvényünket 80 dollár kg áron eladják, ezzel biztosíthatjuk vállalatunk jövőjét, sőt ő maga csillésként belép a bányához. A gőgös, magabiztos ígér-

Labdarúgás Tavaszi váró terembajnokság

Immár hagyomány, hogy a Bányász Kupa kispályás labdarúgó bajnokság csapatai januártól márciusig parketten is összemérik tudásukat. Az idei teremtoránára tíz együttes nevezett és szombat esténként a Nevelési Központban kergetik a labdát a bajnoki pontokért.

Annak ellenére, hogy itt némiképp mások a viszonyok mint a Ho Si Minh-park salakos pályáin, az első néhány forduló alapján úgy tűnik, a parketten is azok a legeredményesebbek, akik a szabadban ontották a gólokat.

A nyitó mérkőzés ugyan — ez szinte példátlan eset — 0-0-ás eredménnyel ért véget, de a III. üzem „A” és a Kutató csapatainak gólképtelenségét hamarosan feledtették a többiek. Az V. üzem „B” hét gólt „rámolt” az V. üzem „A”-nak, a Központ is 7-1-re verte a Szállót, de jól rajtolt a Szolgáltató is, amely 5-2 arányban fektette két-vállra az Anyagosztály együttesét.

A kilencfordulós körmérkőzéses torna még csak az elején tart, így az esélylatogatás még korai. Ellenben az alábbiakban közöljük a bajnokság további programját.

IV. forduló II. 3., szombat 20—20.36: IV. üzem „B”—Anyagosztály, 20.36—21.12: III. üzem „A”—Szálló, 21.12—21.48: IV. üzem „F”—V. üzem „A”, 21.48—

22.24: Központ—Kutató, 22.24—23: Szolgáltató üzem —V. üzem „B”.

V. forduló II. 10., szombat 20—20.36: IV. üzem „B”—Szálló, 20.36—21.12: Kutató—Anyagosztály, 21.12—21.48: IV. üzem „F”—V. üzem „B”, 21.48—22.24: Központ—V. üzem „B”, 22.24—23: Szolgáltató üzem —V. üzem „A”.

VI. forduló II. 17., szombat 20—20.36: V. üzem „B”—Anyagosztály 20.36—21.12: Kut.—IV. üzem „B”, 21.12—21.48: IV. üzem „F”—Szálló, 21.48—22.24: Központ—V. üzem „A”, 22.24—23: Szolgáltató üzem—III. üzem „A”.

VII. forduló II. 24., szombat 20—20.36: V. üzem „B”—IV. üzem „B”, 20.36—21.12: V. üzem „A”—Anyagosztály, 21.12—21.48: Kutató—Szálló, 21.48—22.24: Központ—III. üzem „A”, 22.45—23: Szolgáltató üzem —IV. üzem „F”.

VIII. forduló III. 3., szombat 20—20.36: V. üzem „B”—Kutató, 20.36—21.12: V. üzem „A”—IV. üzem „B”, 21.12—21.48: III. üzem „A”—Anyagosztály, 21.48—22.24: Központ—IV. üzem „F”, 22.24—23: Központ—Szolgáltató üzem.

IX. forduló III. 17., szombat 20—20.36: V. üzem „A”—Kutató, 20.36—21.12: V. üzem „B”—Szálló, 21.12—21.48: IV. üzem „F”—Anyagosztály, 21.48—22.24: III. üzem „A”—IV. üzem „B”, 22.24—23: Központ—Szolgáltató üzem.

most is a fülünkben csengett. Sehonnay Lajos, az eget rengető teljesítményeiről híres csapatvezető vajúr hamiskásan mosolyogva kuporgott az ülésen, míg csak el nem nyomta az álmot.

A Horváthék fia, a Ferkó, csak a következő hónap elején jelentkezett. Olasz divatú bőrkabátban, nyúlzsörme sapkában lépett be a faházba. A vajúrok egykedvűen nézték. Nem kapott érte két kézzel senki, nem méregették a vállában rejlő erőt — hisz már mindenki tudta —, Sehonnay Lajos csapatára megy csillésként.

Lajcsinak ugyanis ez 32 sörébe került a „Vig matróz”-ban.

Horváthnak eleinte furcsa volt a korai kelés, a sorbanállás a busznál, a büfében, a beosztásnál. Akkor is megrökönyödött, amikor látta, hogy a bányászok leülnek egy szál deszkára és térdükön, papírcsokból terítve fogyasztják el a reggelit.

Am ezek a dolgok csupán apró gondként hatottak a munka nehézsége mellett. Az ácsolás, a fűrés bizony meghaladta erejét. Mégis szerencséje volt, mert Sehonnay Lajosban mentőangyalra talált. A vajúr türelmesen, szkréperkötél átmérőjű idegekkel tanította a szakmai fogásokra. Újra és újra elmagyarázta a fűrés apró titkait, s ha kellett, százszor is megmutatta a szakadt drótkötél megkötését.

Másfél év telt el így, megfeszített munkával. Kinnal, izadsággal telt napok a pénzért, a betevőért. Míg egy napon Sehonnay Lajos odaállt a volt miniszter elé, s így szólt.

— Ferkó, úgy érzem, megszenvédte már felelőtlen kijelentésedért, az egyszerű emberek semmibe vételéért. Ha letelik a hónap, számolj le mi visszajengedünk a tiedhez.

Ki ne cserélné fel a poros, piszkos, veszélyt rejtő, embert próbáló bányát a bársonyszékkel? Horváth Ferenc is lázasan, izgatot-

Keresztrejtvény

Rejtvényünk vizs. 1., folytatva függ. 1. sorában Fontanelle egyik aforizmáját közöljük. Megfejtésül e sorokat kérjük beküldeni a szerkesztőség címére 1990. február 10-ig. A helyes megfejtést beküldők között könyveket sorsolunk ki.

1	2	3	4	5	A	6	7	8	9	10	11	D	12	13	S
14						15							16		
17				18		19						20		21	
22				23		24		25	26		27				N
28			29			30		31	32					33	
34						35		36						37	
38	39		40		41						42	43		44	
45	46		47				48		49		50	51			
52			53		54		55		56		57		58		
59			60	61		62		63			64		65		
66					67	68					69				1
70			71					72		73				74	
Z	75					76	77		78					79	
80	81				82		83	84					85		
86		87		88		89			90		91				
A			C							T	32				

Vízszintes: 14. Eredmény nélkül. 15. Ritkaföldfém. 16. Klejtett mássalhangzó. 17. Hisz a szavának (két szó). 19. Míster — röviden. 21. Európai nép. 22. Félíg borzas. 23. Taszít. 25. Azonos betűk. 27. Gyakori fém. 28. U.M. 29. Valószínűleg. 31. Női név. 33. Nikkel. 34. Mely személyek. 35. Visszavonul. 37. Vízi átkezelőhely. 38. Tiltószó. 40. Elpáholta. 42. Előd. 44. V.A. 45. Női hangnem. 47. A.A.T. 48. Iskola — röviden. 50. Magasra tart. 52. Ruhatisztító eszköz. 54. Kettőzött mássalhangzó. 56. Veszteség. 58. Becézett Ilona. 59. Kötőszó. 60. Folyadék. 62. Öntudatra jutás. 65. Személyes névmás. 66. Szörnyeteg. 67. Irak fővárosa. 69. Kopasz. 70. Rege közepe! 71. Hítmese. 72. Kútfajta. 74. Azonos betűk. 75. A Tisza mellékvize. 76. S.F. 78. Nemzetközi vészjelzés. 79. Pincészag. 80. Z. O. 83. Decí közepe! 85. Lerakat. 86. Ilyen szoba is van. 88. Elecség. 91. Horgászszekély. 92. Ló törzsének mellső része.

Függőleges: 2. Sajtjáról híres. 3. Fafajta. 4. E.B.A. 5. Fordított névelő. 6. Névtelen adakozó jele. 7. Tagadószó. 8. Város — angolul. 9. Római. 10. Veskellék. 11. Americium. 12. Római. 13. Fekete István regénycíme. 18. Pincészag. 20. Nóta. 23. Női név. 24. Van rá mód. 26. Aruk adásvétele. 27. Némely csontban van. 29. Az ENSZ első főtitkára volt. 30. Nyit. 32. Morzehang. 33. Nyelvtani fogalom. 36. Ezen a helyen (ford.). 39. Elelem. 41. Ferrum. 43. Szintén ne. 46. T.F. 49. Fűrdősóban található. 51. Személyes névmás. 53. Tova. 55. Párosan szabad! 57. Finom sütemény. 61. Nem lankad a figyelme. 63. Szavakhoz járul. 64. Nagy madár. 68. Az ezüst vegyjele. 71. Szeszies ital. 73. Vízben tisztít. 74. Egy helyben jár. 77. Ötven százaléka. 79. Jó kedély. 81. Kötelékeiből bont. 82. Előtti helyre. 84. Bálna. 85. Félíg hordoz! 87. Ő.I. 88. Kötőszó. 89. Erblum. 90. Végtelenül mer! 91. H. S.

Juhász Károly

Lapunk január 15-ei számában közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Nekünk munkásoknak sokat kell tanulnunk, hogy tudjuk, megértjük, mért olyan nehéz az életünk.

Könyvjutalomban részesülnek: Berta Kázmérné (Pécs, Anyag- és Áruforgalmi főosztály), Bayer Zoltánné (Pécsvárad, Kossuth tér 5.), Burján Zsolt (Kövágószőlős, Újtelep, 4/b. fsz. 1. 7673.).

Helyreigazítás

Lapunk előző számában a Variációk két témában című írásunkban sajnálatosan felcserélődött a két orfűi üdülőnk utca megnevezése.

Így a vállalat 4,3 millió forintért értelemszerűen nem a Dollár utcai, hanem a Honvéd utcai üdülőt kívánja eladni. Mentőségünkre legyen írva, az eladásra szánt üdülő sorában zárójelben szerepelt az V. sz. bányászati megfogalmazás. Tehát a Dollár utcai nagy üdülő (a III. sz. bányászati) megmarad.

Az elírásért szíves elnézésüket kéri

a Szerkesztőség

Ércbányász

A MECSEKI ÉRCBÁNYÁSZATI VÁLLALAT DOLGOZÓINAK LAPJA

XXVII. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM

ÁRA: 2,30 FORINT

1990. FEBRUÁR 15.

Négy hónap tapasztalatai a munkaügyi szolgáltató irodán

...a dolgok rendezéséhez idő kell

Immár negyedik hónapja, hogy vállalatunk központjában megkezdte munkáját az a kihelyezett munkaügyi szolgáltató iroda, amely kimondottan a méves dolgozók problémáinak megoldását hivatott szolgálni. Az uránbányászat megszüntetésére vonatkozó tavaly szeptemberi kormánydöntést követően alakult munkacsoport az elhelyezkedéstől az átképzésig, az egészségi rehabilitációtól a jogi tanácsadásig, a végkielégítéstől a vállalkozói kölcsönök intézéséig szinte minden területen segíti a hozzájuk fordulókat.

Az iroda ma már igen komoly „forgalmat” bonyolít, ami nem csupán a vállalat két üzemének — a Kutató-mélyfúró és Kutató-fejlesztő — január 1-jei bezárásának köszönhető, hanem annak is, hogy mind többen néznek új — több perspektívát ígérő — munkahely után, szaporodik a vállalkozók száma, és egyre többen lesznek azok, akik szeretnék igénybevenni a végkielégítést. Főként ez utóbbi azonban — jelenleg legalábbis úgy tűnik — inkább a remények és vágyak „szférája”, mert bizony nem elég a jogosultság, a dolgok rendezéséhez IDŐ kell.

Ez nem is csoda, hisz a január 1-jétől érvénybe lépett minisztertanácsi rendelet — mely a végkielégítés, az áttelepülési támogatás, a vállalkozói kölcsön és egyéb kérdésekben — általánosan ugyan szabályozza az uránbányászokat megillető foglalkoztatáspolitikai eszközrendszerrel, de nem készült hozzá végrehajtási utasítás.

Bizonyos dolgokban persze majd a regionális egyeztető fórumnak kell döntenie, illetve javaslatot tennie, de tény, hogy ezen a téren még nagy a bizonytalanság.

— A végrehajtási utasítás hiánya az egyik legnagyobb gondunk — mondja **Éváné dr. Kamarás Zsófia** a munkaügyi szolgáltató iroda jogi szakértője. — Több, mint húsz olyan volt dolgozónk van, aki végkielégítésre jogosult, de nem tudjuk, hogy ki, mikor és mennyi pénzt fog számukra folyósítani. Magyarán, ma még technikailag nem rendezett ez a kérdés, még a teljesen nyilvánvaló, egyértelmű jogosultság esetén sem. Ugyanez a gondunk az áttelepülési támogatással kapcsolatban is.

— **Mi a helyzet azokkal, akik vállalkozói kölcsönt igényelnek?**

— Talán ezen a területen van a legkevesebb gond — vélekedik a munkaügyi szolgáltató iroda jogásza. — Aki hozzánk fordul, az két nap alatt megkaphatja a jogosultsághoz való engedélyt. Napi kapcsolatban állunk ugyanis a Széchenyi téri irodával, és ugyan, az engedélyezés nem a mi asztalunk, mi csupán az adminisztrációt intézzük, de jól jár az a MÉV dolgozó, aki hozzánk fordul, már csak azért is, mert így nem kell egy napot sorba állnia.

— Az viszont kétségtelenül gond, hogy igen szigorúak a hitelfeltételek. Az Ipari Fejlesztési Bank kivételével minden pénzintézet kezeseket kér, ingatlan vagy nyugati gépkocsi fejében ad kölcsönt. Ugyanakkor például méves dol-

gozó ilyen kezeséget nem vállalhat.

— **Ezek szerint az uránbányánál dolgozók hitele bankárszemüvegen keresztül nézve nem túl nagy. Sokan érdeklődnek itt új munkahely iránt?**

— Majdhogynem naprakész adataink vannak a megyei munkaerő-piacról. Segíteni tudunk ebben, mint ahogy az átképzési lehetőségek terén is megpróbáljuk részben az igényeket felmérni, részben a lehetőségekről tájékoztatni a hozzánk fordulókat. Persze nem ártana, ha a megyei iparszerkezetváltási terveiről, elképzeléseiről többet tudnánk.

— **Mindenestre nem lenne szerencsés, hogy ha a munkaerő elvándorlása a vállalatnál tovább folya. Az év végéig szükség lesz még minden munkáskézre, főleg a föld alattiakra. A**

vállalatnak még kötelezettségei vannak. Kevesen tudják, hogy a vállalkozói kölcsön kivételével csaknem valamennyi foglalkoztatáspolitikai kedvezmény csak úgy vehető igénybe, ha a vállalat mond fel a dolgozónak. Néhány hónap múlva véglegesen eldőlt a MÉV további sorsa. A vállalat vezetői azt ígérik, hogy ezt követően mindenkivel személy szerint foglalkoznak, és mindenki megtudhatja, meddig van itt szükség a munkájára. Ennek ellenére, aki menni akar, azt senki sem tartja vissza, mi pedig minden segítséget megadunk a távozni akaróknak. De kár lenne ilyen döntéseket elcsúsztatni — mondotta végezetül **Éváné dr. Kamarás Zsófia**.

N. G.

Új rendelkezések

„Bomlik” a csomagterv

A múlt évben lapunkban ismertettük azt a humán csomagtervet, amely a Mecseki Ércbányászati Vállalat tevékenységét korlátozó, az értermelés beszüntetését elrendelő kormányhatározat kiadása után került összeállításra. Ebben különböző jogszabályok módosítását, illetve kiadását kértük.

Az illetékes szervek folyamatosan végzik a jogszabályalkotó tevékenységüket. A közelmúltban ismertettük az állami végkielégítés rendszerére kiadott jogszabály elveit, aminek végrehajtását nagy érdeklődés kísérte.

A napokban újabb jogszabályok láttak napvilágot. A Minisztertanács ismételen szabályozta a korengedményes nyugdíjazás feltételeit. Az előző alapelveket általában meghagyták, de a férfiaknál a korábbi 35 évi szolgálati idő helyett, a jövőben 30 év is elegendő a korenged-

ményes nyugdíjaztatáshoz. Változott az engedélyezés rendszere. A jövőben az előírt feltételek teljesülése esetén a megyei tanács munkaügyi szakigazgatási szerve bírálja el a kérelmet.

A Minisztertanács módosította a munkanélküli segélyről szóló rendeletét. A módosítások közül a vállalati kollektívából a rehabilitált dolgozókat érdekelhet a rendelet következő kiegészítése, amelyet szó szerint közlünk.

„Amennyiben a munkanélküli segélyre jogosult korábbi munkahelyén rehabilitációs keresetkiegészítésben részesült, úgy annak összegét a munkanélküli segély alapját képező keretbe be kell számítani. Az így megállapított munkanélküli segély összege a keresetkiegészítés (3) bekezdésben meghatározott mértékével a munkanélküli

segély felső összegét meghaladhatja.”

A rendelkezés már hatályba lépett, a munkanélküli segélyre rehabilitált dolgozó, tehát nemcsak az elszámolt bért, hanem a keresetkiegészítést is figyelembe véve részesül munkanélküli segélyben.

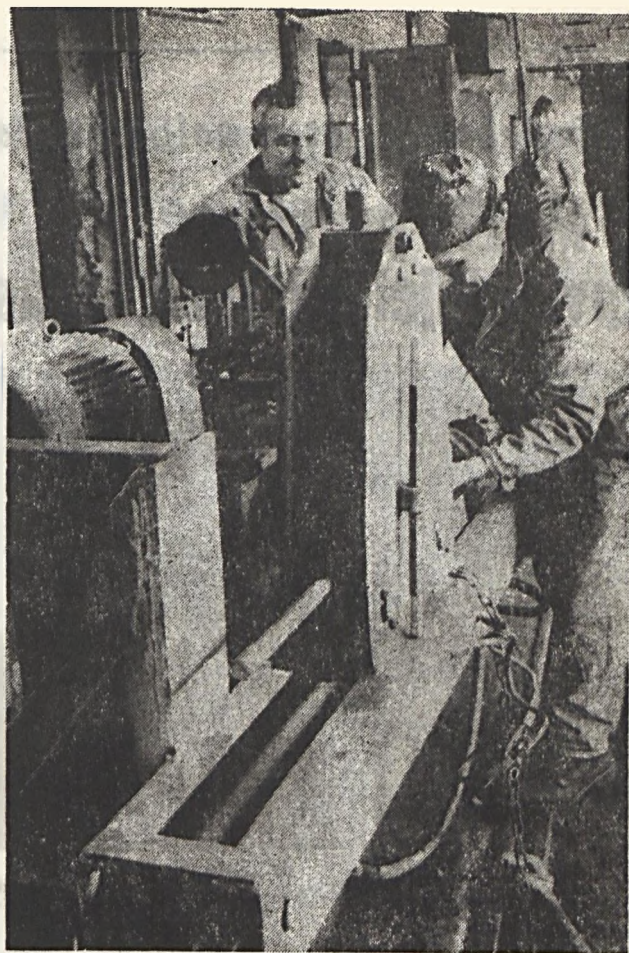
Az ÁBMH elnöke — vállalatunknál tett ígérete alapján — módosította az újrakezdekedők, pályakezdekedők, vállalkozói kölcsönével foglalkozó rendelkezését. A kölcsön maximális összegét személyenként 400 000 forintban határozta meg, s egy vállalkozáshoz legfeljebb 6 millió forint összegű kölcsön adható.

Új rendelkezés jelent meg az átképzés egyes kérdéseiről, valamint a Foglalkoztatási Alapból támogatott közhasznú foglalkoztatásról is.

J. K.

KÜZLEMÉNY

Közöljük dolgozóinkkal, hogy a vállalati jogsegélyszolgálat ügyfélfogadása február 26-tól március 12-ig szünetel.

Ivánka József és Sors Kázmér a szegecsegyengető be rendezés felújítását végzik. (Cikkünk a 3. oldalon.) Csöndör László felvétele

Kormányzati döntést igénylő kérdések

Amint arról lapunkban már tudósítottunk, a múlt év december 21-én ülésezett a Regionális Egyeztető Forum. Ott olyan határozat született, hogy a kormányzati döntést igénylő kérdésekben a Baranya megyei Tanács elnöke levélben fordul az illetékesekhez.

Piti Zoltán tanácselnök levélben fordult **dr. Cséhák Judit**hoz, szociális és egészségügyi miniszterhez és **dr. Békesi László** pénzügyminiszterhez, melyben kérte a keresetkiegészítés munkahelyeztetés nem kötött rendszeres járadékká való átváltoztatását. Kérte továbbá, hogy egy másik rendelet hatályát terjeszték ki azokra a dolgozóakra is, akik a rendelet életbe lépésekor teljesítették a meghatározott földalatti műszakszámot, a 3 ezer, illetve 4 ezer műszakot, de egy másik rendelet szerint megváltozott munkaképességű dolgozónak minősültek. Ez esetben ezek a dolgozók választhatnák a rendszeres bányászati keresetkiegészítést, mely nem kötődik munkaviszony létesítéséhez.

Felhívta az illetékes miniszterek figyelmét, hogy az elkövetkező időszakban abban a kérdésben is dönteni kell, hogy jelenleg még a Mecseki Ércbányászati Vállalatot terhelő fizetési kötelezettségeket keresetkiegészítés, járadékok stb.), mely kormányzati szerv vállalja át.

A megyei tanács elnöke levélben kérte **dr. Halmos Csabától**, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal elnökétől a jogszabály-módosítást, hogy az állam, végkielégítés munkaviszony alapján járó jogosultságának meghatározásánál a Mecseki Szénbányák Vállalatnál munkaviszonyban töltött időt a MÉV-nél kiszámított évekkal együtt, összevontan lehessen figyelembe venni.

Javasolta, hogy az áttelepülési kölcsön folyósítása munkaviszony létesítésétől ne függjön, továbbá, hogy az egy év alatti vég-

kielégítés összegénél váromar tudósítottunk, a múlt év december 21-én ülésezett a Regionális Egyeztető Forum. Ott olyan határozat született, hogy a kormányzati döntést igénylő kérdésekben a Baranya megyei Tanács elnöke levélben fordul az illetékesekhez.

Kérte továbbá, hogy a családi pótlék állampolgári jogon járjon, így a végkielégítésben részesülő, másik munkaviszonyt nem létesítő, nem vállalkozó is részesülhet családi pótlékban. Javasolta a munkanélküli segélyről szóló rendelet ércbányászati dolgozóakra vonatkozó olyan módosítását, hogy a munkanélküli segély mellett a járadékká átalakított keresetkiegészítés megszaktítás nélkül igényelhető lehessen. A járadék folyósítását a javaslat szerint az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság vállalhatná át.

A Regionális Egyeztető Fórum nevében a megyei tanács elnöke levélben tett javaslatot **dr. Rác Albert**nek, az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság főigazgatójának jogszabálymódosításra.

Kérte, hogy a bányászati keresetkiegészítésben részesülő termelésirányító dolgozók nyugdíjaját öregségi nyugdíjazásuk esetén a szakmai átlagkereset figyelembevételével határozzák meg.

Javasolta, hogy a MÉV nyugdíjas, volt dolgozó a nyugdíjas szénjárandóságot az öregségi, vagy rokkantsági nyugdíjjal együtt, nyugdíjkiegészítésként kapják.

Dr. Halmos Csaba, az ÁBMH elnöke felkérte **dr. Tóth Sándort**, a Regionális Egyeztető Fórum elnökét, hogy az uránbányászati felhagyásával összefüggő létszámcsökkentések ütemezéséről, összetételéről, módjáról, a munkanélküli maradóknak új elhelyezésének, szociális biztonságára megteremtésének támogatásigényéről készülő program, s ezt a Regionális Egyeztető Fórum március közepéig tárgyalja meg.

Reális lehetőséget a talponmaradásra!

Az MSZP pécsi képviselőjelöltjeinek álláspontja

Spolár János
Pécs 1. sz. választókerület
MSZP jelöltje

dr. Szili Katalin
Pécs 2. sz. választókerület
MSZP jelöltje

dr. Vonyó József
Pécs 3. sz. választókerület
MSZP jelöltje

A Magyar Szocialista Párt Pécsi városi országgyűlési képviselőjelöltjei — szakértők véleményének figyelembe vételével — az alábbiakban foglalnak állást a Mecseki Ércbányászati Vállalattal kapcsolatban.

A Mecseki Ércbányászati Vállalat gazdasági helyzetének kormányzati kezelésére alapvetően eltér mind a hazai, mind a nemzetközi gazdasági gyakorlat megszokott módjától, esz-közrendszerétől. Az alaptevékenység, s ezzel gyakorlatilag a vállalat megszűntetését kimondó kormánydöntést nem előzte meg szanalási eljárás, sem a döntés várható következményeit feltárni szándékozó műszaki, környezetvédelmi, szociálpolitikai vizsgálat, prognóziskészítés. A kormányzati szervek nem mérlegették a döntés következményeit, sem a népgazdaság, sem a régió, sem az ott dolgozó kollektíva szempontjából. Nem mérték fel, hogy a gyorsütemű bezárás milyen rendkívüli nagy kiadásokat, és veszteségeket fog okozni. Nem számoltak azzal, hogy mintegy 2700 ember és családja kerül gyakorlatilag teljesen kiszolgáltatott helyzetbe, egy valóban válságövezetbe vált térségben még akkor is, ha a kormányzat a legnagyobb jóindulattal és

rendkívüli ráfordításokkal kezeli is a helyzetet.

Mindezeket előrebocsátva ugyanakkor egyetértünk azzal, hogy az uránbányászat csak abban az esetben folytatható, ha vállalati és kormányzati műszaki-gazdálkodási, szervezési, kereskedelmi, és pénzügyi intézkedések eredményeképpen a folyó termeléshez nem szükséges költségvetési dofació. Olyan állami támogatás nélkül működő gazdasági szervezet kialakítása kívánatos, mely biztos jövővel rendelkezik. Ehhez alapot adnak azok a vizsgálatok, melyek a forrint további leértékelésével, az uránárak némi emelkedésével, a termelési feltételek stagnálásával, a belső ösztönzés javulásával, illetve az ezekből származó előnyökkel számolnak.

A gazdaságos működés kialakításában a költségvetés is érdekelt, és az egyértelműen szolgálja a régió és a dolgozó kollektíva érdekeit is. Ahhoz, hogy a vállalat kísérletet hessen a gazdaságos működés kialakítására, a költségvetésnek át kell vállalnia a korábbi működés áthúzódo költségeit (járadék, kártérítések, keresetkiegészítések stb.), hozzá kell járulnia a beruházási államkölcsön tartozás törlesztéséhez. Egyetértünk azzal, hogy a kialakuló gazdasági szerve-

zettel szemben az állam csak az érvényes jogszabályokban rögzített általánosan érvényes kötelezettségek teljesítését várja el.

Álláspontunk szerint ez nem menti fel a vállalatot azon kötelezettsége alól, hogy ezzel párhuzamosan minden lehetséges erőfeszítést tegyen annak érdekében, hogy az urántermelés önköltsége csökkenjen. Ilyen lehet a létszámcsökkentés, technológiai változtatás, szervezési intézkedések, az általános költségek csökkentése az egyik oldalról, más föld alatti tevékenység, pl. veszélyes hulladékok nagyméretű, tökéletes biztonságú nyújtó elhelyezésének önköltségsökkentő hatása, jól jövedelmező melléktevékenységek kialakítása, illetve fejlesztése a másik oldalról.

Osszefoglalva: az MSZP Pécs városi országgyűlési képviselőjelöltjeinek az álláspontja, hogy a Mecseki Ércbányászati Vállalat kapjon kemény feltételeket tartalmazó, de reális lehetőséget arra, hogy megkísérelje a talponmaradást, ezzel gondoskodva dolgozóinak anyagi és egzisztenciális helyzetéről, csökkentve a népgazdaság kiadásait, megelőzve a komoly ökológiai veszélyeket, s nem nehezítve, hanem segítve a térség egyébként sem könnyű helyzetét.

Szociális demagógia és demonstráció

— Január 25-ére a meghirdetett demonstrációt a Mecseki Bányászok Szakszervezeti Szövetsége egy nappal előbb az utolsó pillanatban lemondta. Mondván, nem csatlakozik mégsem az MSZDP-hez, a demonstráció másik kezdeményezőjéhez. — Pontosan mi okozta a demonstrációtól való távolmaradást, hisz arra így vagy úgy, de sor került — kérdeztük Gyulai Sándort, az UDSZ titkárát.

— A romló életkörülmények, a megemelt lakbérek és a bevezetett kamatadó elleni tiltakozó gyűlés gondolata valóban találkozott a szociáldemokraták akciójával. Jóllehet, kezdetben az időpontban nem egyeztünk, de végül megegyeztünk a 25-ei dátumban. Voltak vitáink, egymásközöttiek, mivel többre akadnak, akik kétségbe vonták, szabad-e akármelyik párttal is együtt menetelni akkor, amikor mi, mint szakszervezet hangsúlyozzuk a pártoktól való függetlenségünket. Végül is a Szövetségi Tanács megszavazta az akciót.

— Menet közben azonban kétségek merültek fel, hogy a szociáldemokrata párt nem kívánja-e ezt a nagygyűlést választási célokra felhasználni. Mi akkor úgy foglaltunk állást, hogy mindenképpen meg kellene tartani a demonstrációt, mert fontos, szükséges, de kérjünk garanciát a szociáldemokratáktól, hogy nem kerül sor pártpropaganda beszédre.

— Hozzá tartozik, hogy már a felhívásnál probléma volt, mert ki akarták hagyni a szakszervezet megnevezést, mintha csakis az ő akciójuk lenne és ehhez csatlakoznak a szakszervezetek. Ez olyan problémát vetett volna fel, mintha mi egyértelműen az ő akciójukat támogatnánk, nem pedig két akció találkozott, s ami közös mederbe terelődött.

— Végül is a szociáldemokraták helyi vezetője nem volt hajlandó leírni, s nekünk megmutatni a demonstrációra szánt beszédét. Jóllehet a pártvezetésből többektől rendkívül korrekt és jóindulatú hozzáállást láttunk, de végül is a Szövetségi Tanács úgy döntött, vállalja annak az ódiumát, hogy esetleg megtorpan az akció, de nem vállalja azt az esetlegességet, hogy a szociáldemokraták propaganda beszédjére a szakszervezet szervezésen közönséget.

— A lényeg az, nem látunk garanciát arra, hogy mindez — főleg, hogy 24-én beindult a választási kampány — nem a szociáldemokraták lesze a kampánya. Mi elhatároztuk és továbbra is tartjuk, nem kívánunk a különböző pártok eszközei lenni.

— Hangsúlyozni szeretném, a szociáldemokraták programja áll legközelebb a szakszervezet programjához. A nagy szakszervezet és különösen a bányászszakszervezet programjához. Azt is tudjuk a történelmi hagyományok egyértelműen igazolják, ez az a párt, amelyik a szakszervezetekkel állandóan együtt

tudott működni. Ez kétség-telen tény. De más dolog a szakszervezet, és megint más a párt.

— *Miért jó az, hogy a felforrósodott légkörben mi magyarok általában mindig utólag tiltakozunk, sztrájkolunk, demonstrálunk?*

— Hát igen. De az az igazság, hogy sokan lehetünk olyanok, akik biztosak voltunk abban, hogy például a lakbéremelést, kamatadó-bevezetést a parlament nem fogadhatja el. Ezért nem került véleményem szerint, az országgyűlés döntése előtt sehol az országban e kérdésben semmilyen tiltakozó akcióra sor. Később már, a mi szemszögünkben nézve a kérdéskört, megnehezítette a szervezést, hogy a BDSZ kongresszusára november végén került sor. Az év végi ünnepek előtt, s azok között meg már végképpen nem láttunk lehetőséget egy ilyen demonstrációt megszervezésére, lebonyolítására.

— *E demonstrációk egyedüli értelme az, hogy felhívja a figyelmet a kor-*

mány, a parlament egyetelen tény. De más dolog a feladatok megoldani nem tudja.

A demonstrációk arra is felhívták a figyelmet, a túróképesség csak egy bizonyos határig megy el. Igaz, ha ezt én szakszervezeti tisztségviselőként mondom, akkor ez szociális demagógia a kormány szerint. Ha azonban mindezt a tömeg mondja, akkor az már nem lehet demagógia. És ha így nézzük a kérdést, akkor eredményes lehet adott esetben az utólagos demonstráció is, és még véletlenül sem tűnhet feleslegesnek.

— *A legszegényebb réteg fogalma egyre jobban tűg, s egy elszegényedő országtól, azok tagjaitól nagy lelkesedést nem lehet elvárni. Én e téren nagyon pesszimista vagyok. Akkorra tehetetlenség van a gazdaságban, a társadalmi életben, hogy nem is tudom milyen erőre lenne szükség ahhoz, hogy ezt a jelképes golyót ebből a holtpontról kibillentse — mondotta a vezetőül az UDSZ titkára.* V. T.

Kampány

Francia eredetű szó, jelentése a szokottnál intenzívebb, rövid időtartamú munka valamely alkalmi feladat gyors megoldására, hadjárat...

Megkezdődött, s már javában folyik. Hazamenvén, a postaládában újabb és újabb felhívást találunk, kire, kire adjuk voksunkat, újsághírdetések, cikkek kínálják a választékok, szórólapokba botlunk úton-útfélen agitáló csoportok járák lakásainkat, falragaszok, plakátok szóltanak fel, csak az ő javaslatukat támogassuk, gyűléseken kínálják magukat a jelöltek, telefonon hívnak bennünket, kérdezve, hogy számíthatnak-e ránk, a televízióból, rádióból árad felénk a választási kampány. Szokatlan ez, mégis kezdjük szokni, ha nem is tartjuk természetesnek, beletörődünk.

Ma igazán időszerűnek tűnnek a századelői szavak: „Minél nagyobb az országban a politikai szabadság, minél szilárdabbak képviselői intézményei, annál könnyebben igazodhatnak el a néptömegek a pártok harcában, s annál könnyebben tanulhatják a politikát, vagyis leplezhetik le a csalást és deríthetik ki az igazságot.”

„Oh, én nem így képzeltem el a rendet!” — sóhajtok a költővel együtt, mert a politikai szabadság, a család leplezése, az igazság kiderítése még valahol a távolban látszik (vagy ott sem). Ami azonban jól kivehető, hiszen mindennap látjuk, tapasztaljuk, az a vádaskodás, az útszéll hang, a leszámolási vágy, az egymás lejáratása.

Természetes lehet a szórólappal, a falragasz, a plakát, ha népszerűsít és nem a másik ellen szól. Öröm, hogy nemhivatásos plakátragasztókkal, kézbesítővel, agitátorokkal találkozunk, de bánat, ha ugyan ők tépkednek, köpködnek és tolatkodnak. Jó, hogy gyűléseken tisztázzák, ki mit akar, de nem jó, ha a gyűlés más célt szolgál, mint amiért meghírdették. Jó, ha a képviselők harcosak a parlamentben, de nem jó, ha a napirendtől függetlenül programbeszédet mondanak. Öröm, hogy a rádió, tv, újságok nem keltik már azt az illúziót, hogy kis hazánkban mindenki azonosan gondolkodik, de a bosszúvágy, a fajgyűlölet, a revansvágy, a szélsőséges általánosítás már korántsem ilyen örömteli.

„Emberek, nem vadak — elmék vagyunk!” Mint ha nekünk kiáltana a költő, mintha nekünk mondana, térjete már észre emberek! Nem az a szabadság, hogy mindenki szabadon pocskondiázhassa a másikat, útszéll hangon és stílusban vádaskodhat, belegázolhat más, vagy mások becsületébe, vajkálhat a magánéletében, indulatoktól elragadtatva, gyűlölettel fröcsögve ordítozhat! Nem a hangerőtől függ az igazság, még akkor sem, ha valaki ismert író, vagy pártvezér.

Egyelőre csak reménykedhetünk, a kampány elején tapasztalt disszonáns hangokat a nyugodt, megfontolt okos érvekkel alátámasztott, elsősorban az értelmigondolati azonosságra agitáló szavak és stílus váltja majd fel, melyből a tenniakarás, a haladás iránti vágy, az őszinte jószándék érződik ki a sandaság helyett.

K. J.

Mecseki Ércbányász

A Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozóinak lapja
Felelős szerkesztő: **Kablár János**
Szerkesztőség: 7633 Pécs, 39-es dandár út 19. Telefon: 15-851 Vállalati telefon: 33-53

Kiadja: a Mecseki Ércbányászati Vállalat
Felelős kiadó: **Varga Mihály**

MÉV Nyomda 7633 Pécs, 39-es dandár út 19.
Felelős vezető: **Sperczel János**

Megjelenik kéthetenként
Előfizetési díj egy évre: 53,20 Ft
Előfizethető: a szakszervezeti bizalmiaknál
Ny-623-4

Bányász szakszervezeti titkárok országos értekezlete

A szakszervezeti választásokat követően első alkalommal találkoztak a Bányai Dolgozók Szakszervezeti Szövetségéhez tartozó titkárok munkaértekezleten.

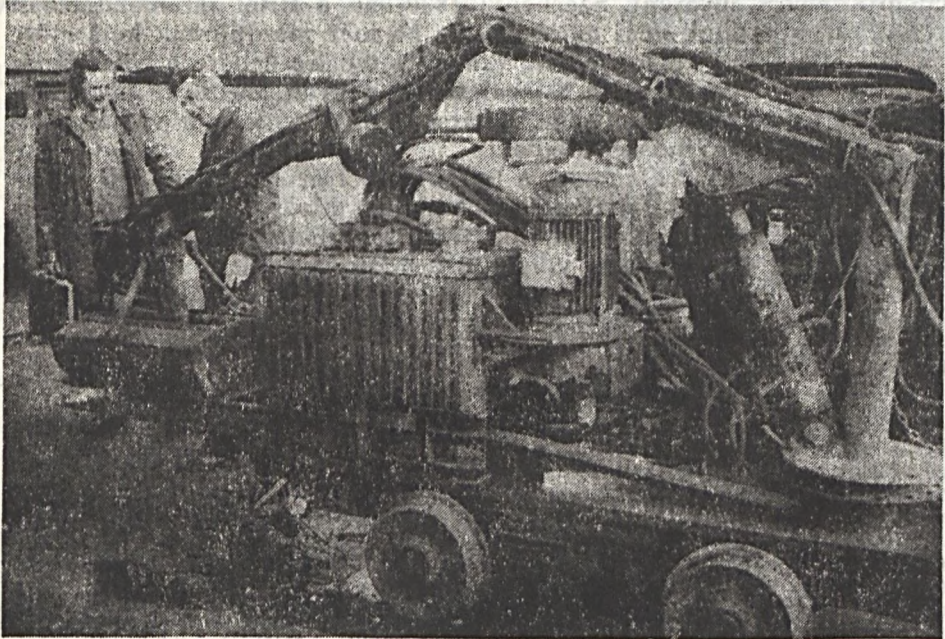
Nagy Sándor, a SZOT főtitkára bevezető előadásában a márciusi kongresszus előkészületeiről és a sajtóban sokat vitatott vagyongazdálkodásról tartott tájékoztatót.

Schalkhammer Antal, a BDSZ főtitkára a választásokat követő átszervezéseket és a szakszervezeti jogok gyakorlásával a tisztségviselőikkel kapcsolatos jogszabályokat ismertette. A nemzetközi kapcsolatok kialakításánál javasol-

ta a Szakszervezeti Világszövetségből a kilépést.

A tanfolyamon a legnagyobb vitát a BDSZ költségvetési tervzetete váltotta ki. A szövetség többek között a pártoktól független működést hangoztatva vitatta meg a velük kialakítandó viszonyt. Az országgyűlési képviselők választásáról a törvényt dr. Bogdán Tibor, igazságügyi miniszter-helyettes ismertette a résztvevőkkel. A szakszervezetek képviselőjelöltjeit nem állíthatnak, de szakszervezeti tisztségviselőik egyéni független képviselőjelöltként indulhatnak a választásokon és őket támogatathatják. **dr. Rolszné**

Csökkenő létszám, növekvő feladatok

Javításra vár a homokrakodó gép.

Csöndör László felvétele

A III. sz. bányauzemben hosszú évek óta dolgozik egy főként hidraulikus berendezések javítását, felújítását végző lakatos csoport, amely másrészt az újítások, a kisebb-nagyobb ésszerűsítések gyakorlati megvalósítására specializálódott.

„Spéci” szakemberek ök. jórészt idősebb, tapasztalt, az üzem szinte minden területén „otthon lévő” föld alatti lakatosok, akik kiválóan értik a bányabeli gépek és berendezések csínját-bínját.

Aligha akad régi urános, aki ne hallott volna Bettiol Józsefről, a csoport tavaly nyugdíjba vonult megbízott vezetőjéről, aki oly sok újítás és ésszerűsítés kiigazolója és megvalósítójaként lett híres vállalat szerte.

— Ő volt az, aki ha valamilyen probléma foglalkoztatta, megvásárolta az összes fellelhető szakirodalmat, átrágtta magát rajta, és amíg megoldást nem talált, nem nyugodott — mondja **Ádám Ferenc**, aki a csoport munkáját jelenleg irányítja. — Jóska ugyan nyugdíjba ment, de most is kiváló szakemberek dolgoznak itt. Fő feladataik a hidraulikus berendezések karbantartása és javítása, de speciális feladatok, munkák elvégzésére is szakítunk időt. Jónéhány üzemi újítás megvalósítása is a csoport

érdeme. A markoló homokrakodótól, a támrablók esavárvágóján át, a PH-3-as fűrőgépig egy sor olyan berendezést kísérleteztünk ki, és gyártottunk le kisebb-nagyobb számban, ami a bányászok munkáját könnyíti, és ma már széles körben használják az egész üzemben.

— Sőt, vannak olyan gyártmányaink, amelyeket más üzemek is átvettek — veszi át a szót **Dobos János** gépészeti vezető. — Ilyen például a „Benkobert” szegecslyuk fűrésze és beverésére alkalmas légtám, ami a legújabb termékünk. Huszonöt darabot gyártottunk eddig, és épp a napokban jártak itt a IV. sz. bányauzembe, ahol a mi dokumentációnk alapján szintén gyártani fogják.

— **Benkobert**. Milyen márkanév ez?

— Ez nem márkanév, egyszerűen csak így hívjuk — mondja nevetve a gépészeti vezető. — Arról van szó, hogy korábban vásároltunk néhány Montabert típusú francia fűrő- és szegecselő berendezést. Ezek az igen drága gépek — darabja úgy 120 ezer deviza forintba került — nagy segítséget jelentenek a bányászoknak, ott ahol a fejtesekben fűteszegecs biztosítást alkalmaznak. Néhány szakember **Benkórics István** irányításával kifejlesztett egy ugyanilyen berendezést. Innen a név: **Ben-**

kobert. Legalább olyan jó, mint a francia, és 30 ezer forintért le tudjuk gyártani darabját. Egyébként ez még csak beadott újítás, de széles körben használjuk és bevált. Az úgynevezett nullszériától kezdve, az összes ilyen berendezést a csoport gyártotta.

— **Most, amikor mindenki bányabezárásról beszél, marad-e létjogosultsága az innovációnak? Mi vár a csoportra?**

— Tény, hogy mivel tavaly év végén leálltunk a kutató-fűrészekkel, kevesebb hidraulikus gépet kell javítanunk — mondja a gépészeti vezető. — Csökkent az csoport létszáma, méghozzá úgy, hogy a távozók helyére nem vettünk fel új embereket. Attól nem kell tartani, hogy nem lesz munkájuk, hisz' ha a bányabezárás megkezdődik, itt továbbra is szükség lesz bizonyos hidraulikus berendezésekre. Arról nem is beszélve, hogy léggátak turcátjait kell majd építenünk, ami egyes gépek fokozott igénybevételével jár majd együtt. A torkrétozók homokrakodói és más berendezések nyilván még gyakrabban szorulnak majd javításra. Így aztán lehet, hogy ennek a csökkentett létszámú csoportnak még több lesz a munkája, mint korábban — mondja végzetül **Dobos János**.

Nógrádi Gábor

Van, aki akarja, van, aki nem Végkielégít a végkielégítés?

Sokunk lelkébe befészkelte magát a munkanélküliségtől való félelem. Az a felismerés, hogy mi lesz velünk, ha a vállalatot felszámolják? A közelmúltban megdöbbentő dokumentumfilm pergő kockáit figyelhettem ki-ki vérmérséklete szerint, ahol kitarultak, elsírták keserűségüket az utcára került, munkanélküli maradt emberek. Apák és anyák, férjek, felcségek mondták el torokszorító tehetetlenségüket.

Mi még nem tartunk itt. Sokan bíznak és remélnek a vállalati közösségben. Az, hogy létezik egy nyugati partnertől kapott szándéknyilatkozat, feltehetően többekre nyugtatóan hat. De nem vagyunk egyformák, s ezt bizonyítja, hogy egy csapaton belül is mennyire másféle a jövőképe.

Január utolsó napjainak egyike. V. sz. bányauzem X. szint, az 54-es vágathajtó csapat munkahelye. A rövid beszélgetés idejére a csapat tagjai felébehangyák a vasútépítést.

— **Hogyan látják a vállalat talponmaradását. Biznak-e abban, hogy a szándéknyilatkozatból végleges és hosszútávú szerződés lesz?**

— Ekkora vállalati létszámmal gazdaságosan termelni nem lehet — mondja indulatosan **Somogyi József** csapatvezető —, jelentős leépítésre lenne szükség. Az a baj, hogy ezt mindenki tudja, az újság is megírta, a kanadai szakemberek szerint is nagy a létszám, de mégsem történik ez ellen semmi. Azt meg ne mondja senki, hogy ennyi meg ennyi emberrel lett kevesebb, hiszen a létszámesökkenés a résznyugdíjasok, a korengedményesek és a tényleges nyugdíjasok miatt olyan, amilyen.

— A vállalat sorsát ille-

tően a személyes véleményre kíváncsi? Vannak sokan, akiknek ugyan más a véleménye.

— **A sajátját mondja.** — Biztos, hogy a saját véleményemet akarja hallani? — kérdezte katekedve a csapatvezető.

— **Természetesen azt!** — Hát jó. Nekem jól jönne, ha a vállalatot felszámolnák. Már nem szeretek ide járni dolgozni. Fájnak a lábaim, aztán van egy kis bérelt földem Szentlőrincen, ott viszont el tudnék még gazdálkodni.

— **Miből élne meg?** — Nekem elég lenne a végkielégítés, abból jutna arra, hogy csináljak egy főliakertészetet. Ott is meg tudnék keresni annyi pénzt, ha nem többet, mint amennyiért itt szenvedni kell. Húsz éve 8–10 ezer forintot kerestem a bányamunkával, és jobban éltem, mint ma a huszonezerből.

— **En nem örülnék a felszámolásnak — szól közbe harciasan Benzsay Csaba** vágójár —, hiszen a családdal most kezdünk anyagilag úgy, ahogy révbé érn.

Úgy tűnik, mostantól lenne egy kicsit könnyebb, nem kellene annyit kuporgatni, mint eddig. Tehát mire kikészülünk aból, a vállalatot pont most akarják bezárni. Én tehát, azt szeretném, ha maradnánk, s úgy látom, van esély arra, hogy a szándéknyilatkozatból lesz valós szerződés.

— **Nincs másik szakmám. Így baj lenne, ha a bányát bezárnák — teszi még hozzá csendesén.**

— **Hát ez az — mondja a vágójár Huszics János** csillés —, mert nem gondoltam előre. Miért nem tanulnál közben másik szakmát. Nekem négy is van, így én biztosan nem maradok kereset nélkül. Szép lassan fel is építettem, be is rendeztem egy műhelyt,

így nem félek attól, hogy ha felszámolják a vállalatot, nem telik majd betevőre. A végkielégítéssel én is számolok, szerintem az a pénz elég lenne az újraindításra.

— **Neked, meg a Sanyinak — vág közbe Benzsay Csaba —, de nem nekem, és hát azért vagyunk még páran a vállalatnál, akik bajba kerülnek, hiszen a végkielégítés sem elég mindenre és az összeg sem elég mindörökre.**

— **Sokat beszélnek erről az üzemből az emberek?**

— **A falásban csak ez a téma — válaszol a csillés, — nagy a bizonytalanság, hiszen senki sem tud semmit, mindenki csak találgat. Így ne csodálkozzon, ha az a véleményem, ilyen deficitos vállalatot nem szabad fenntartani. Legálábbis így nem. Én nem csak a nagy létszámban látom a gondot, hanem a szervezésben, sokaknak a munkához való hozzáállásában, a feleslegesen sok műszakiban, esetenként a bányászoknál magasabb keresetekben.**

— **Biztos, a világon mást is van államilag támogatott bányavállalat, s nincsen akkora bajban, mint mi. Tehát lehet, hogy gondjaink egy része bentről ered, amin csak mi tudnánk változtatni. De ha így van, akkor meg mire várunk?**

— **Ha ez a vállalat megmaradna — néz a félbehagyott rakatokra a csapatvezető —, csak úgy maradjon meg, ha képes visszadni a bányászat becsületét. Azt, hogy ne keljen a bányásznak hétvégeken maszekolnia, fuszni, földet túrnia azért, hogy könnyebb legyen a megélhetés. Mert amíg az egyik legnehezebb munka a miénk, addig a fizetésünk máholnap semmit sem ér.**

Veress Tamás

Az 54-es csapat vasútépítés közben. A képen balról Benzsay Csaba vágójár, Huszics János csillés és Somogyi József csapatvezető látható. Bálint Jenő felvétele

Nem új, de a legjobb

A Szolgáltató üzemből „Transzformátor túláram védelme” címmel adta be újítását **Undi László**, **Horváth Zoltán** és **Keresztes László**. Az újítás jelentőségéről kérdeztük **Undi Lászlót**, aki a következőket mondta:

— Az újítás a 35 kV-os transzformátor állomásokkal kapcsolatos. Eddig is volt túláramvédelem, de az pillanatkioldással működött. Azaz, a hálózatot azonnal lekapcsolták. Ezt kellett úgy átalakítanunk, hogy lehetőleg minél kevesebb területet zárjunk el a villamosenergia-ellátásból. Cél, hogy csak a feltétlenül szükséges szakaszt válasszuk le, ha üzemzavar történik. Tehát ne az egész transzformátor-állomásról táplált összes

fogyasztót érintse az áramszünet, hanem csak azt a részt, ahol a hiba bekövetkezett. Az újítás lényege ez.

— **Mivel áramszelektív védelmet nem tudunk kialakítani, mert nem tudunk úgymond áramot lépcsőzni, ezért csak az idő késleltetésével lehet megoldani a problémát. Ez viszont elmentmond annak a műszaki követelménynek, hogy zárlat esetén minél gyorsabban le kell kapcsolni a zárlatos hibahelyet. Ezért az újításunkban készítettünk egy logikai védelmet, amely e két dolgot megpróbálja kompromisszumosan összehozni. Ez úgy történt, hogy kétféle védelmet építettünk ki, az egyik 0,5 secundos idővel, a másik 2 secundu-**

mos idővel működik. A logikai védelemre azért van szükség, hogy tisztázza a hiba helyét.

— **Igy folyamatossá tudjuk tenni az energiaszolgáltatást, és a többi fogyasztó nem vesz észre semmit egy esetleges hibából, csak azt a területet érinti az áramkimaradás, ahol a hiba van.**

— **Az energiaiparban használatos időreleket építettünk a rendszerbe, és a megfelelő logikai huzalozással alakítottuk ki a védelmet. Mi ezt a rendszert a sajátos körülményeinkhez alkalmaztuk. Tulajdonképpen a gyakorlat hozta fel színre ezt a problémát. Az üzemzavarokat elemezve értékelve kezdtem a szakirodalomban utána nézni a megoldásnak. Végül is nem**

én találtam ki valamit újat, hanem a legjobb megoldást kerestem ki a szakirodalomból, s **Horváth Zoli** és **Keresztes János** segítette a gyakorlati megvalósítását. **Undi László** természetesen nem ilyen rövid egyszerűséggel, hanem részletes, szakmai alaposággal magyarázta el a transzformátorok túláramvédelmét. Olyan alaposággal, hogy a

hozza nem értő is ezeketán valamit konyítani fog az elektromossághoz. Igaz, szakmai kézikönyv kell továbbra is a szelektív művelet, az áramot lépcsőzni... végig mindenütt éber résztvevő van, fedővédelemben a II. fokozat... megfogalmazásokhoz. Mind ezek ellenére a villamos szakember úgy tartott ismertetést az újításról,

hogy a beszélgetőtársat a témához valamennyit is konyító partnernek tekintette. Nem vágott le a magas lóról kusza szakmai értekezést, mondván ebből hámozzál ki valamit, **Ócsi**. Mert hát ilyen szakai jócskán akadnak, s az ember nem győzi kapkodni a fejét, a sok értelmetlennek tűnő, fejreállított mondat között.

V. T.

Válaszok, intézkedések

1. A III. sz. bányüzemnél az elmúlt évben nem volt nyereségrészesedés, talán először az üzem életében. A Dunántúli Napló sportrovatában megjelent, hogy 17,5 millió forint támogatást a MIEV a PMSC-t. Honnan a pénz, ha nem volt nyereség: állami támogatásból, vagy a bérémeles terhére?

Az elmúlt 1989-es év márciusában valóban nem volt nyereségrészesedés vállalatunknál. A valóság azonban megköveteli, hogy visszatérjünk 1988. évre, mikor — ezt az évben több ízben is, több fórumon is jeleztük — két alkalommal is volt. Ez úgy történt, hogy 1988. évben a márciusban kifizetett nyereségrészesedés, amely akkor még az előző évben képződött, és akkori fogalmak szerint, létező „érdekeltségi alap” terhére történt. 1988. év folyamán felsőbb szerveink engedélye alapján ennek az összegnek megfelelő nagyságrendben a vállalat béralapja megemelésre került, és ezt az összeget 1988. év végén (dec. 15-én) béralap jutalomként ki is fizették, közölve egyúttal azt is, hogy ez tekinthető az 1988. év után járó nyereségrészesedésnek. Azt is közöltük, hogy a jövőben már az éves bér összegében fog szerepelni ez, de nem külön ilyen címen. Nincs tehát összefüggés az elmaradt nyereségrészesedés és a PMSC részére 1989-ben nyújtott támogatás között.

2. Szép gondolat a romániai lakosság támogatása. E célra 1 millió forintot utalt át a vállalatunk. Kérdés, miből? Állami támogatásból vagy a bérémeles terhére? Akkor kell valakit támogatni, ha van miből.

A romániai lakosság támogatása (1 millió forint) nem a bérémeles lehetőség terhére történt. (Nem is történhetett volna.) Még azt sem mondhatjuk, hogy az állami támogatás terhére, hanem az 1989-es vállalati költséggazdálkodás eredményeként elért többeteredményből. Hozzá kell tennünk azonban, hogy ennek jelentős részét, 54 százalékát az állam vállalja át, mert ilyen összeggel kevesebb nyereségadót kell majd az 1989. éves mérleg elkészülte után a költségvetésbe befizetni. Az ilyen adományok összegével ugyanis csökkenthető az adóalap és a csökkentés 54 százaléka 540 ezer forintot tesz ki.

3. Alkólóg energiáparban dolgozók vagyunk, akiknek jár az energilakvédelem. Pécs területén a DEDÁSZ dolgozóit 1,70 helyett, 90 filléért kapják a villamos energia kW-óráját. Végül is, milyen kedvezményt kapunk mi (minden városlakó ezen az áron kapja az energiát)?

Az Országos Anyag- és Árhivatal a lakosság számára szolgáltatott villamos energia árát 1985-ben négy tarifa szerint állapította meg: 1. Budapest, 2. Kiemelt városok (pl. Miskolc, Pécs, Debrecen stb.), 3. Egyéb városok, 4. Községek, települések. A tarifa mértéke differenciált volt: 1 forinttól 2,20 forintig terjedt. Vállalatunk hivatalosan bányászati iparág, így is kapjuk a bányászati hűségjutalmat (s nem energiápar).

Vállalatunk dolgozói 1986-ban kaptak engedélyt, ami a mindenkori kiemelt városok tarifájának felel meg. (Akkor 1,45 forint/kWh). Azóta a tarifa emelkedett, de a kedvezmény a kiemelt városoknak megfelelő: 1,70 Ft/kWh. A Pécsen lakó vállalati dolgozóknak ez valóban nem jelent kedvezményt, de más városokban (pl. Komlón) és egyéb településeken lakó (kb. 1000 fő) dolgozóknak a kedvezmény kézzel fogható.

Az 1986. évi kedvezmény engedélyezése után a rehabilitációval és bányászati keresetkiegészítéssel eltávozott dolgozók részére is kértünk és kaptunk kedvezményt. Ezután a vállalati nyugdíjasok is részesülnek a kedvezményben. Nem szabad tehát lebecsülni ezt a lehetőséget, és ne hasonlítsuk össze a DEDÁSZ dolgozói kedvezményével, akik viszont nem részesülnek szénjárandóságban, hűségjutalomban.

4. Az árakat bruttosítják, az árúért a bruttó összeget és az áfát kell fizetni. A tavalyi 3 százalékos bérémeles és a félév-meddig kifizetett létszám-megtakarításból származó bér 9,2 százalék (ha volt annyi és aki kapott) az összesen 12,2 százalék. A boltba csak a felét, maximum 6 százalékot vehetünk. Ha innen bárhová kerülünk, ott az alapunkat fogják csak figyelembe venni és mindenütt nevetnek rajtunk.

Az elmúlt évi gazdálkodási lehetőségek valóban csak 3 százalékos bérfejlesztésre biztosítottak kereteket. Bár a költség fedezete az előirányzatok még nem volt meg, ezt szigorú költséggazdálkodással, megtakarításokkal az év során biztosította eredményeivel a kollektíva. Az ezen felül jelentkező 9,2 százalékos színvonalnövekedés a bekövetkezett létszámcsökkenés miatti bérszínvonalnövekmény volt. Ténylegesen igaz, hogy ennél magasabb

volt az infláció, de tudomásul kell venni, hogy a különbség enyhítésére sem módunk, sem lehetőségünk nem volt és sajnos 1990-ben sem lesz. Bár 1990-ben már az előirányzatunk is lényegesen magasabb lesz az elmúlt évinél, feltehetően további létszámcsökkenésből adódó színvonalnövekedés is lesz. azonban ezzel együtt is talán a népgazdasági szinten ajánlott összeget érhetjük el.

5. Az a hír terjedt el a bányában, hogy az üzemi vezetők százszoros nettó nagyságrendben vettek fel prémiumokat és nyereséget. Ha ez így igaz, akkor vajon a vezetők százszorosát teszik le az asztalra, mint a föld alatti dolgozók?

Vállalatunk nehéz gazdasági helyzetére tekintettel, olyan ösztönzési (premiázási) rendszert alakítottunk ki — a szakszervezettel egyetértésben —, amely ösztönöz a hatékonyabb gazdálkodásra (önköltségcsökkentés, létszámtakarékosság). A kitűzés szerint — megfelelő eredmény elérésével — a kitűzött alappremiumnál magasabb prémiumot lehet elérni, ezzel valóban erőfeszítésre lehetett készíteni az illetékes vezetőket, és az üzemi kollektívákat is. Megjegyezhető, hogy a magasabb prémiumlehetőség csak az üzemi (gazdálkodó) vezetőkre vonatkozott, a központi vezetőkre ezt nem alkalmaztuk. A nehéz körülmények ellenére az ösztönzés segítségével sikerült eredményesen zárni az 1989-es évet.

A vállalat béréllenőrzési rendszere — a létszám-takarékosságon keresztül — az egyéb dolgozók részére is biztosított premiazási, jutalmazási lehetőséget (együttesen=mozgóbér), ami jelentős összegű volt. Így pl. a bányáuzemek fizikai dolgozói részére 1989-ben elszámolt mozgóbér:

	Abszolút	1 főre
III. sz. bányáuzem	24 214 eFt	28 758 Ft
IV. sz. bányáuzem	45 280 eFt	41 276 Ft
V. sz. bányáuzem	25 360 eFt	25 010 Ft
Összesen:	94 854 eFt	32 121 Ft

Figyelembe kell venni, hogy az átlagon belül egyéni szóródás van, így a jól dolgozókat reálisan elismerhetjük. A kifizetett mozgóbérek az alább 40—50 százaléka, tehát arányában is megkapták a fizikai dolgozók az elismerést. Véleményünk szerint, nem volt erkölcsösen a vezetők fokozott mértékű ösztönzése, anyagi elismerése, mert ezzel a gazdálkodási eredményeinket javítottuk és ez nem jelentette a fizikai dolgozók mozgóbérének többszörösét. Főleg akkor nem, ha figyelembe vesszük, hogy a nettó összegekben a különbség még kevesebb.

6. A szeneseknél miért nem gond, hogy évi 4800 forintot fizessenek ki szénjárandóságra? Ha a pénzbeni kifizetés probléma, miért nem adják a 40 mázsa aknaszenet utalványon? Vagy esetleg ételmiszerutalványt?

A szénjárandóság is bér-

költség. Ennek növelésére is a bérfejlesztésre vonatkozó szabályok az érvényesek, tehát lehetőségeink korlátozottak. Az 1990. január 18-ai vállalati szakszervezeti testületi ülés már foglalkozott a kérdéssel és az emelés mellett foglalt állást, de tudomásul vette azt is, hogy ez a növelés a bérfejlesztés részét képezi, és a keresetnövekményt majd együtt kell figyelembe venni. Egyébként a szeneseknél is hasonló gondot jelent, ők is az egyéb bérfejlesztés terhére tudják megoldani csak a jelzett 4800 forintot. Azt hiszem, hogy dolgozóinknak teljesen mindegy, hogy egy fix lehetőséget jelentő kalapból milyen címen, vagy címeken kapnak juttatást, ha a kalap tartalma meghatározott és véges.

A kérdésekre Böhm Tibor vezérigazgató-helyettes válaszolt.

Mai számunkban új sorozatot indítunk útjára. Bevallot célunk, hogy mozgósítsunk az egészség megőrzésére, javítsuk egészségügyi kultúránkat, tudatosítsuk, hogy az egészség érték az egyén és a társadalom számára egyaránt. Széchenyi 1830-ban a Hitel záromondatában írta: „... nem tudunk nem mozdulni, és ha már mozdulnunk kell, előre lépünk”. Bár a nagy magyar nem csupán e témára értette a bölcs tanácsot, mégis úgy érezzük, ezen a területen is nagyon időszerű. Azzá teszi egészségkultúránk elmaradottsága, a társadalom ilyenirányú veszélyeztettsége, a szervezeti rendszer állapota.

Sorozatunkban szólni kívánunk a legtöbbünket érintő és érdeklő egészségügyi problémákról, a felvilágosító munkáról, azokról a speciális ártalmakról, melyek dolgozóinkat érhetik, tehát a szilikózisról, zajártalomról, a foglalkoztatási tudórákról, a vibrációs ártalomról és sok más kérdéssről.

I. Az egészségkultúráról

Az ENSZ Egészségügyi Világszervezet meghatározása szerint az egészség nem betegség nélküli állapotot jelent, hanem testi, szellemi és szociális jólétet, egyensúlyt, az egyén harmóniáját külső és belső környezetével. Az egészség érték, nem evidencia, megtartására tudatosan törekedni kell. Az egészség olykor károsodást szenved. A károsító tényezők egy része az egyén felelősségi körébe tartozik, mint például a dohányzás, az alkohol, a testi-lelki túlterhelés, másrészt — a por, a zaj, a levegőszennyezettség stb. — környezeti ártalom, tehát állami ügy. Az egészségügyi társadalmi ügy. Az egészségügyi társadalmi ügy. Az egészségügyi társadalmi ügy.

Az egyén egészségmagartását folyamatosan érli társadalmi hatások. Ezek részben kulturális jellegűek (iskolázottság, értelmi szint, tájékoztatás, tömegkommunikáció), részben szociális, természetűek (pl. életszínvonal).

Az egészséget veszélyeztető hatásokat civilizációs ártalmaknak is szokás nevezni. A civilizációval járó egészségkárosító tényezők — más néven, rizikófaktorok — többek között az élvezeti szerek és gyógyszerek túlzott fogyasztása, a tápláltság, a mozgásszegény életmód, a környezeti ártalmak, beleértve nemcsak a szennyezet levegőt és vizet, hanem az emberek közötti rossz kapcsolatokból eredő pszichés feszültségeket is. Az urbanizáció, az emberek tömeges városba költözése, újabb környezeti ártalmakat szült. A lakótelepi beépítések csökkentették a zöldterületet. A kemizáció, az ipari hulladékok megszorodása következtében egyre szennyezettebb a levegő, a föld és a víz. A zsúfoltság neurotikus panaszok forrása lett. A gazdasági nehézségek egyre több embert kényszerítenek túlmunkára. Sokan kerültek választás elé: többletmunkával a szabadidő feláldozásával tudják csak biztosítani életszínvonalunk megtartását. Jóllehet tudják, hogy ez egészségük rovására megy. A választás azonban egyre kevesebbek számára jelent valódi döntést. Kényszerpályára kerülünk.

Közben egyre sokasodnak a riasztó jelek. Hazánk a különböző betegségek statisztikáiban — mint a vérkeringési rendszer betegségeiben, a daganatos betegségeiben, balesetekben, öngyilkosság és alkoholizmus tekintetében — a világ élvonalába került. Az elsők között vagyunk a legproduktívabb korosztály — a negyven-ötvenesek —

halálozásában és az ország össznépeessége is csökken immár csaknem 10 év óta.

A helyzet legesekélyebb mértékű javításához is elkerülhetetlen, hogy a lakosság, éppúgy, mint a felkészült vezetők is felismerjék: mai társadalmunk egyik legfenyegetőbb tendenciája az egészségi állapot romlása. A megoldás keresése nem kizárólag az egészségügyi feladata, hanem össz-

társadalmi ügy. Az egészséges élet feltételeinek biztosítása nem kizárólag az állam feladata, hanem mindannyiunk személyes kötelessége. Széles körű erőfeszítésekre van szükség a rizikótényezők elhárítására, az egészségkultúra növelésére.

Változó világunkban sok érték devalválódik. A kivételek közé tartozik az egészség. „Egészséges élet — mindenki győztes” szól a WHO jelszava.

dr. Debreczeni László

Művelődjünk, szórakozzunk!

A Ságvári Endre Művelődési Ház programjából

Bábszínház

28-án délelőtt 10 órakor a Harmadik Színház a Bóbita Bábszínházzal közösen Séta az állatkertben címmel bábeloadást tart az uránvárosi óvodásoknak a Ságvári Endre Művelődési Házban. Egyórás zenés show-műsor a „bohóc” összekötő játékaival.

Jegyelővétel a Bóbita Bábszínházban, illetve az előadás napján, az előadás előtt egy órával a Ságvári Művelődési Házban. A jegyek ára 30 forint.

Figyelem! Márciusban és áprilisban további bábszínházi előadások lesznek a Ságváriban az uránvárosi óvodásoknak. (Séta az állatkertben, Fekete cilind.)

Ságvári Mozi

17-én: Kemény fickók (amerikai film).

18-án: Az ördög jobb és bal keze (olasz film).

24-én: Dirty Dancing (amerikai film).

25-én: A sárkány útja (japán film).

Az előadások 16 és 18 órakor kezdődnek.

» «

Próbálja ki! Ajánljuk Önnek is zenés kondicio-

ráló tornánkat. A hét 168 órájából szánjon magára legalább kettőt! Hétfőn 18—19, csütörtökön 19—20 óráig. Ha nincs rendszeres heti időbeosztása, alkalmanként is részt vehet a foglalkozásokon, mindössze 25 forintért. Egy hónapra a részvételi díj 200 forint.

Egy a fontos: próbálja ki, kezdje el! Meglátja, napjai nélkülözhetetlen részévé válik.

Gyeden lévő mamák, figyelem! Gondoltunk Önökre is! Tudjuk, hogy a több hónapos különleges igénybevételtől megterhelt, s ezáltal kinyúlt és meglazult izmok gyors és teljes regenerálódása nem megy magától, szükség van szakszerű tornára. Ez javítja az általános közérzetet, a vérkeringést és a belső szervek működését is. Javítja a terheesség alatt megszokottá vált — rendszerint helytelen testtartást —, ami különösen gyenge hátú nők esetében hát és deréktáji panaszokat okoz. Érdemes tehát egy kis időt a tornának szentelni, nemcsak egészségi és esztétikai szempontból, de azért is, mert mi olyan lehetőséget kínálunk, ahol a gyakorlatokat gyermekével együtt végezheti!

Február 14-től minden szerdán 10.30—11.30 óráig. Részvételi díj 150 forint havonként.

VÁLLALATI és ÜZEMI TERVMUTATÓK Kiemelt TELJESÍTÉSE

(Az év elejétől)

VÁLLALAT:	fémtermelés kg	vágathajtás fm	létszám fő	126,8%	97,3%	98,8%
ERCDŐSÍTŐ ÜZEM:	vegyi feldolgozás t			92,9%		
BÁNYAÜZEMEK:	III.	IV.	V.			
	nyersérctermelés fkg	116,5	141,1	116,0		
	vágathajtás fm	85,6	119,5	86,8		

A vállalat 1989. évi baleseti helyzete

A vállalat baleseti szempontból jó évet zárt. A „jó” jelző nemcsak a rossz eredményeket hozó 1988-as évvel, hanem a korábbi évekkkel való összehasonlításnál is megállja a helyét. Az 1988-as évre az új statisztikai rendszer (üzemi baleset helyett foglalkozási baleset) és az elhibázott társadalombiztosítási rendelet nyomára a bélyegét. A rendelet módosítása — szigorítása — 1989-ben már éreztette visszarendező hatását. Ez jelentkezik a balesetek számának és a táppénzes napok számának csökkenésében egyaránt.

A fentiek illusztrálására csupán néhány adat: míg 1987-hez képest 1988-ban az összes baleset csak valamelyest emelkedett (699-ről 708-ra), addig 1989-ben lényegesen csökkent (586-ra), a három napon túl gyógyuló balesetek száma 403-ról 501-re, 24 százalékkal, a kiesett műszakszám hasonló mértékben emelkedett 1988-ban, 1989-ben az előbbi 27 százalékkal, az utóbbi 13 százalékkal csökkent.

A balesetek számának csökkenése a föld alatti munkahelyeken és a külszínen kb. hasonló arányú (30 százalék körüli) volt. 1989-ben 254, 1988-ban 331 föld alatti, 1989-ben 113, 1988-ban 170 külszíni baleset történt.

Leggyakoribb baleseti okok: elcsúszás, elesés 97, kőzetomlás, közethullás 56, tárgyessés 31, csille-mozdony 30, szúrás vágás 30. Legbalesetveszélyesebb tevékenységek: járás-utazás 95, kézi anyag-mozgatás 40, fúrás 29, kézi csillézés 22.

A legfontosabb baleseti mutatószámok: gyakorisági szám, kiesett műszakszám mutatója 1985-ben 27,6, 6,5; 1986-ban 25,9, 7,3; 1987-ben 27,7, 8,0; 1988-ban 36,1, 10,9; 1989-ben 29,7, 10,2.

A mutatószámok alakulásában jelentős tényező, hogy a megindult leépítéssel a teljesített műszakszám több, mint 10 százalékkal csökkent.

Csökkent a súlyos (28 napon túl gyógyuló) balesetek száma: 1988-ban 128, a múlt évben 96 történt. Csonkulásos baleset 1, halálos baleset 1 volt.

1989-ben a vállalat munkavédelmi ellenőrzési rendszere lényegében nem változott. A vállalati és üzemi szemlék ellenőrző tevékenységénél nem elsősorban a mennyiségi mutatókra törekedtünk, hanem komplex vizsgálatok során a teljes tevékenységi ellenőrzést hajtottuk végre, feltárva így a folyamatok egymásra hatásának káros jeveit is.

Az irigyelt „kerkiog” és a rideg valóság

Megalakult az UDSZ 2. sz. alapszervezete

Január 19-én a Központ zsúfolásig megtelt nagytanács-teremben megalakult az Uránipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetségének 2. sz. alapszervezete. Mint ismeretes, az 1. sz. UDSZ megalakulása óta működik, és azokat a nyugdíjasokat tömöríti magában, akik egykoron a Mecseki Ércbányászati Vállalat dolgozói voltak.

Az alakuló ülés résztvevői is egykori mévesek, többségük úgynevezett 63 százalékos, azaz bányászati keresetkiegészítésben részesül, de akad köztük néhány, aki rehabilitált, azaz megváltozott munkaképességű.

A sorsukban nemcsak a múlt, ami összeköti őket, de a jelenük és jövőjük is hasonló gondoktól terhes. És bizony nem volt épp szívét melengető érzés azt a több, mint háromórás panaszarádatot végighallgatni, amit a vállalattól elkerült kerkiogés elmondtak ezen a délutánon.

Ok új munkahelyükön — hisz többségük a város, a megye más vállalatainál dolgozik — saját bőrükön tapasztalják azt az uránbánya-ellenességet, ami főként az emberi irigységből táplálkozik, ami megnehezíti beilleszkedésüket, ami megkeseríti sorsukat.

Mert mit is lát a kívülálló? Odajön a céghez a

volt „uránbányász”, aki amúgy is kemény ezreket kap keresetkiegészítésként, és jó pénzért teszi a dolgát. Annyiért, vagy majdnem annyit mint a kívülálló. Legalább is papíron. Mert hiszen az összevonás után oly sokat elvisz az adó, hogy a kívülálló ennyire biztos nem dolgozna napi nyolc órát, de még hatot sem. A volt uránbányászt irigylik, az meg — úgy érzem, joggal — panaszkodik.

A másik, ami a 63 százalékosokat mindenkinél jobban sújtja, az az infláció. Bizonyos fokig rosszabb a helyzetük, mint a nyugdíjasoké. A nyugdíjakat ugyanis — ha a mértéke mindig is jogos bírálat tárgya — azért emelik. A bányászati keresetkiegészítést viszont nem.

Nem egészen két évvel ezelőtt az egyik vállalati bizalmi testületi ülésen a bányászati keresetkiegészítés „karbantartásának” a kérdését azzal vették le a napirendről, hogy majd később visszatérnek rá. Az ígéret azóta is várat magára, az érintettek pedig háborognak.

Sokan közülük még fiatalok. Van, aki három kiskorú gyermeket nevel, és dolgozik ugyan a feleség is, de az összjövedelmük nem éri el a húszezer forintot. Könnyű kiszámíta-

ni, hogy így az „államilag megállapított” létminimum alatt élnek, miközben a néhány éve kapott lakásért a jól kereső uránbányászra kirótt 6–8 ezer forintos OTP-tartozást is fizetik.

A hozzászólásokból egyértelműen kiderült, hogy a bányászati keresetkiegészítésben részesülőök anyagi biztonságára jóval „törekenyebb” a rehabilitáltakénál, hisz az utóbbiak pénzét legalább karbantartják. Mindemellett sok a közös problémájuk. Ezek többségének megoldását — mint ahogy azt Acs Gézától, a rehabilitált rétegszervezet egyik jelenlévő vezetőjétől megtudtuk — a „rehabosok” már régóta szorgalmazták.

A hozzászólásokat követően a jelenlévők, miután kimondták az alapszervezet megalakulását, döntöttek a tagdíj kérdésében is. Ennek lényege, hogy eltérnek az országos gyakorlattól, tehát nem a bruttó kereset egy százalékát fizetik majd. A keresetkiegészítés mértékétől függően 10, 20, 30, illetve 50 forintot fizetnek majd.

— **Adrián Dezsőtől**, aki oroszlanrészt vállalt az alapszervezet létrehozásában, megtudtuk, hogy minden héten szerdai napokon 15.00 órától a nyugdíjas klubban (Munkásszálló, Hajnóczy u. 35/A) várják azokat a volt vállalat-

lati dolgozókat, akik az UDSZ 2. sz. alapszervezetébe be kívánnak lépni.

A tagösszeírást követően — mivel a kerkiogés között sok a vidéki — területi szervezésben főbizalmi csoportokat hoznak létre. Választott vezetők révén koordinálják majd az érdekvédelmi, érdekképviseleti munkát.

Tervezik, hogy a tagdíjakból finanszírozzák egy állandó jogi képviselő munkáját, aki segíti majd a „kerkiogésok” ügyes-bajos dolgainak intézését.

Annak ellenére, hogy az UDSZ az alapszervezet működéséhez anyagi támogatást is nyújt, nem bírnák el azokat az adminisztrációs és postai költségeket, amit például egy közgyűlés meghívóinak szétküldése róna rájuk, így a jövőben a Dunántúli Napló hasábjain értesítik a tagságot összejöveteleikről.

Olvasóink már bizonyára tudják, hogy fizetett hirdetések az Ércbányász is leközi. Ezúttal — annak reményében, hogy újságunk eljut sok, a vállalattól már elkerült dolgozóhoz is — díjmentesen tudatjuk, hogy az UDSZ 2. sz. alapszervezetébe szerdánként kérhetik felvételüket a volt méves „kerkiogésok”. Jelentkezni lehet **Bel-ső Jenő** és **Csik Gyula** vezetésű tagoknál. **N. G.**

Ne szedd, ne vidd, ne hidd!

(Vagyonmentés magyar módra?!)

Igazán nem akarom — és nincs jogom — jó magyar őseinket hírbe hozni, de ha a mai körülményeket veszem alapul és hiszek a legfőbb tulajdonságok nemzedékről nemzedékre való öröklődésében, akkor, mint az ősi kultúrák alkotásainak nagy tisztelője, szívből örülök, hogy a kínai nagy falat nem elődeink építették.

Az akkori kínai Kőkitermelőipari Minisztériumnak — a kőkitermelő-ipar korlátozott műszaki színvonalát figyelembe véve — nagy falat lehetett megépítenie, azt a bizonyos nagy falat.

Ha eleink, teszem azt, épp akkor legeltek arra, és hajlandók részt venni a nagyberuházásban, — sőt néhanem antiinflációs időket írának akkoriban — elképzelhető, hogy a nyereg alatt nem húst, hanem köveket puhítottak volna.

Mindez pusztán csak hipotézis, de egyrészt tény, hogy a nagy fal nem ér a Csendes-óceánig, másrészt történelemtudósok szerint Attilát a hunok fejedelmét a mai Magyarország területén a Tisza (?) medrében temették el, méghozzá oly módon, hogy a folyót elterelték. Persze, azt egyetlen történelemtudós sem állította, hogy erre a nyereg alatt puhított kövek voltak a legalkalmasabbak, de hát

manapság — néhány párt jóvoltából — divat mindenben kételkedni.

A nagy fal köveire viszont, igencsak sok turista-csoportot kell még oda elkalauzolni, mire ezt a „szüvenirvadások” széthordják.

Nem így a vállalatunkhoz. Ide nem kell turistacsoport, itt már a fényt is lopják. Pontosabban a fényforrások, a bányászlámpák tűnnek el egyik napról a másikra. Ez persze nem is csoda, mert van olyan bányauzemünk, ahol a dolgozó délutános szakból kiszálltában csak úgy oda-dobja az „elektromos méceszt” a lámpakamra ajtajára elé. Nyilván csak azért, mert siet, és nem volt ideje csizmát mosni, és igazán nem szép dolog, a töltőpadok között fényesre pucolt kövezetre sáros, mocsos lábakkal „beilletéltelenedni”. Hogy aztán ki vizsgálja el onnan, hová és miért, az úgy tűnik, sokakat nem érdekel.

Persze, egy ilyen nagy vállalatnál — vulgárisan szólva — még csak akasztott embert nem loptak, azt is csak azért, mert oly kevés a boncmester-tanonc.

A tulajdonosi szemlélet erősödése egyébként mármár elkepesztő méreteket ölt, de leginkább azok a privatizációs törekvések a

legcsodálatosabbak, amelyek a bezárt Kutató-mélyfúró üzem udvarán serkentik tette a nyereg alatt követ puhító magyart.

Kétség kívül irritáló, ha az ember a fúrótoronyoktól leszerelt vastag rézkábelt lát végszámra felcsévélni. Ilyenkor a közömbös, ha kell neki néhány méter, levág a végéből. Aki viszont egy csöppet is ad a „privatizációra”, az a közepéből távolítja el a maragát. Nyilván annyira a szívéhez nőtt.

Az pedig, hogy a szemétkiszórvá vadonatúj alkatrészek várnak reménytelenül a sorsukra, vagy nem is oly reménytelenül, a gondos privatizációra, az már szinte szót sem érdemel.

De ha már ilyen divatos kifejezéseket használunk, nem szeretnék megfeledkezni a „szolidaritásról” és a „vállalkozásról” sem.

A szolidaritás egyik fajtája az, amikor az egyik addig nem iszik, amíg a másik sem teheti. Előfordult ugyanis, esti műszakváltáskor — sőt majdhogynem megszokott dolog —, amikor a csapat megérkezik a bányauzem parkolójába, a „pilóta” a gyújtást veszi le.

A többiek a kupakot a sörösüvegről. És végre együtt olthatják szomjukat a leszállás előtt. Udvariatlan

dolog is lett volna a sofőrre — aki nem ihat — egész úton sörszagot lehelni.

A vállalkozó pedig az a típus, aki tele csomagtaratóval érkezik késő esti órák az üzemi parkolóba, és 25 forintért árulja a délután bolti áron vásárolt szalon sört kiszálló bányásztársainak.

Benzinár ide vagy oda, még nem is drága. Nem is ez a baj. Ki ne inna meg egy pofa sört egy nehéz siht után. Legfeljebb az adóhivatal nehezítené ezt az eljárást, ha lenne önkritikája, mondjuk kamatadó helyett.

A baj csak az, hogy félő: nem csupán az iszik, aki jön, hanem az is, aki megy. Műszakra...

A sör télen nem melegít, nyáron az igazi. Olyankor szokták „Szedd és vidd” akcióit is szervezni. Legalább most télen és tavaszszal eszünkbe juthatna, hogy a „szedd és vidd”-nek nincs még itt az ideje. Sokkal inkább hinnünk kell legalább azt, hogy a vállalatot, a dolgozókat. Kár lenne már most, idő előtt széthordani.

Ha őseink ismerték volna, ők is állítanák: nyereg alatt puhított ércnél a kenyér többet ér...

Nógrádi Gábor

Ösztönzés a hasznosításra Több pénz az újításokra

Rövidesen új vezérigazgatói utasítás lép érvénybe, amely az újítások, találmányok hasznosításának, értékesítésének rendszeres anyagi ösztönzését szabályozza.

De mi is áll, e ridegen száraz hivatalos megfogalmazás mögött?

Azt bizonyára mindenki tudja, hogy a hasznosított újítások esetében a vállalat — annak függvényében, hogy egy-egy újítás mekkora gazdasági hasznot, megtakarítást eredményez — újítási díjat fizet. Ennek összege — ezt már kevesebben tudják — átlagosan a remélt haszon, illetve megtakarítás tíz százaléka.

Tehát, ha mondjuk olyan újításról van szó, melynek alkalmazásával a vállalat százezer forintot takarít meg, akkor az újítási díj összege — átlagosan — tízezer forint.

Nos, ez a tíz százalék emelkedik majd tizenhárom százalékra, ami annyit jelent, hogy az újítók és közreműködők között esztől harminc százalékkal több pénzt osztanak ki.

A vezérigazgatói utasítás egy — az újításokról szóló — tavaly életbe lépett minisztertanácsi rendelet alapján készült.

Lényege, hogy a többszörös újítók, új műszaki megoldások kidolgozóit, a

szakvéleményezőket, a kísérletben, a hasznosításban, az elterjesztésben résztvevőket, a közreműködőket, az ügyintézőket, az újítási tevékenység irányítóit — a hasznosított és értékesített újítások és találmányok díjazásán felül — a tevékenység eredményével arányos anyagi elismerésben részesítik.

Ez a bizonyos harminc százalék három díjazási formában kerül elosztásra. Részből azok az újítók kapják, akik az adott évben több hasznosított újítással segítettek az innovációt.

Másrészt az üzemek újítási tevékenységét — főként a hasznosítás és gazdaságossági eredmény alapján ismerik el.

A szakvéleményező munkáját (a mennyiség, a minőség és a gyorsaság, valamint a hasznosítás és az értékesítés függvényében) ebből a forrásból fogják a korábbinál nagyobb mértékben honorálni.

A vezérigazgatói utasítás remélhetőleg nem csupán az újítási kedvet fokozza majd, de meggyorsítja azok megvalósítását, alkalmazását, elterjesztését is.

Egyébként, az elmúlt évi újítási verseny értékelése is már a fent említett módszerek és a megnövelt pénzeszközök alapján történtik.

VISZ-Kupa

A III. sz. bányászati UDSZ Vállalkozó Ifjúsági Szervezete (VISZ) január 27-én, szombaton rendezte meg az első alkalommal kiírt VISZ-Kupa teremfoci villámturnát a Testvérvárosok Területi Általános Iskola tornatermében.

A reggeli, helyszíni sorsoláson a benevezett 9 csapat közül 7 jelent meg teljes csapattal, azaz a kiírásban szereplő 4 mezőnyjátékoskal és 1 kapussal.

A csapatokat két csoportba sorsolták, ahonnan körmérkőzések alapján lehe- tetett a csoportok első két helyezettjének bejutni az elődöntőbe. A mérkőzések játékidéje 2x7 perc volt, mely alatt folyamatosan lehetett játékos cserélni. A győztes mérkőzésekért 3 pontot, míg döntetlen esetén a hétméteres rúgások után 2, illetve 1 pontot kaptak a csapatok. A vá- rkozásnak megfelelően az a négy csapat jutott az elő- döntőbe, akik az előző te- remtornákon is jól vették az akadályokat. Az „A” csoportból a Főbányame- steri csoport és a Nosztalgia csapata, míg a „B” csoport- ból az V. körlet és Fata Gábor csapata.

A döntőbe jutásért ví- vott első találkozón, bizo- san fektette kétvállra a te- remspecialista Főbányame- steri csoport csapata a

fiatal erőkből álló Fata Gábor csapatát, míg a má- sik találkozón csak a hét- méteresekkel dönt el a to- vábbjutás az V. körlet ja- vára.

Az izgalmak fokozód- tak a következő találkozó- n is, melyet a III. helyért vívtak a csapatok, mivel itt is döntetlen eredmény született a rendes játékidő- ben — 3-3 —, de a bünte- tőrúgásokkal az örökös III. helyezett Nosztalgia csapa- ta végül is megszerezte a bronzérmét.

A döntő találkozónak csak a végeredménye lett szoros, a többszörös baj- nokcsapat 3-1 után kienge- dett, s majdnem erre fize- tett rá! Bár az ellenfél kö- zel állt a II. féldőben a kiegyenlítéshez, de hiány- zott belőlük az a plusz, amivel meglepetést tudtak volna okozni. Így maradt a szorosnak tűnő 3-2-es végeredmény. Az első al- kalommal kiírt VISZ-Kupa végeredménye a következő lett: első a Főbányamesteri csoport, második az V. kör- let, harmadik a Nosztalgia csapata.

A csapatok oklevél és pénzjutalomban részesül- tek, és természetesen a győztes csapat átvehette a VISZ-Kupa vándorserleget is.

Franyó József

Kézilabda

Január végén a Nevelési Központban rendezték az 1990. évi városi terem-kézi- labda bajnokságot, ame- lyen vállalatunk női és fér- fi csapata egyaránt pályára lépett.

Férfi együttesünk a ko- rábbi években három egy- mást követő alkalommal győzött a teremturnán, és tavaly végleg elnyerte a díszes serleget, az „új” ku- pa azonban nem hozott számára szerencsét.

Az esélyesség terhével pályára lépő kézilabdázó- ink ugyan sorozatban arat- ták a győzelmeket, de a mindent eldöntő mérkőzé- sen alulmaradtak a KIOSZ együttesével szemben, így csak az ezüstérmét sikerült megszerezniük.

Női csapatunk az erővi- szonyok ismeretében alig- ha számíthatott a kupa el- nyerésére. Igaz, tavaly — akkor szabattéren — egy alkalommal legyőzték a nagy esélyes Posta csapa- tát, de az ilyen villámturna, amely a sorozatmérkő- zések miatt különösen meg- terhelő, a tapasztaltabb együtteseknek kedvez. Ar- ról nem is szólva, hogy részt vett a tornán a Zsol- nay is, amely eddig minden alkalommal legyőzte lány- inkat.

Fiatal csapatunk ennek ellenére kitűnően szerepelt és lelkes játékkal végül is a harmadik helyet szere- zték meg a bajnok Posta és az ezüstérmes Zsolnay mögött.

N. G.

Nyereményakció

Az SZMT Kupa, majd később Szakszervezeti Sportnapok keretében év- ről évre több ezer dolgo- zó hódolhatott kedvenc sportágának szabadidejé- ben, ám a népszerű ver- senysorozat jövője egy ide- ig bizonytalannak tűnt.

Legalább is addig, amíg meg nem alakult a „No.1” Grund Kft., amely felvál- lalta a rendezvénysorozat megszervezését és lebonyo- lítását. Az egykori sport- bizottság és néhány val- lalat összefogásával alu- kult vállalkozás ugyanak- kor egy kertvárosi szabad- időközpont létesítését is tervezi.

Ennek finanszírozására a kft. nagyszabású nyere- menyakciót indít, amely egész éven át tart, és a jövő évi január 5-én tar- tandó sorsoláson — egye- bek közt — személygé- kocsi, videomagnóka, szá- mítógépet, hűtőládákat és egyéb értékes sportfelsze- reléseket nyerhetnek a legszerencsésebbek.

Az akcióban részt vehet bárki, aki megvásárolja a tízforintos, egész évre szó- ló tagsági igazolványt, és vesz azokról a húszforin- tos öntapadós matricákból is, amelyek mindegyike „Csimpi”-t, a különböző sportokat űző, aranyos kis csimpánzkölyköt ábrázol- ja. Minden matrica mellé tombolajegy jár. Csimpi a sportszereket és a sport- ágakat havonta változtat- ja. Januárban például szánkózik, áprilisban túrá- zik, októberben teniszek

stb., így, aki kellő rend- szerességgel vásárolja a matricákat, annak év vé- gére betelik a tagsági könyve és tizenkét tombo- lajeggyel várhatja a jutu- lomsorsolást. Egy személy természetesen akár több akcióigazolványt válthat.

A matricák és a tombo- lajegyek, illetve az igazol- ványok megvásárolhatók: a Pátria üzletházban („Ró- zsadomb”), a „Fúzió” kul- turális központban (Pécs, Athinay u. 44.) és a „Pa- goda” presszóban, vala- mint az üzemi bizomá- nyosoknál: a III. üzemben Burai Imrénél, a IV. üzem- ben Szukk Ferencnél, az V. üzemben Belső Lászlónál, a Szolgáltatónál Ki- rály Józsefnél és Tölgyfa Sándornál, az EDÜ-ben Bodnár Lászlónál, az Anyagosztályon Jakabos Istvánnál, a Központban Hilt Józsefnél és Bodács Etelénél.

A Grund Kupa '90 elne- vezésű versenysorozat egyébként hamarosan in- dul és késő őszig tart majd. Tizenkét sportá- gban lehet nevezni. Ezek: női és férfi labdarúgás, női és férfi kézilabda, te- nis, kerékpár, túra, koc- gás, horgászat, úszás, lö- vészet, sakk, asztalitenisz és teke.

Nevezési díj az összetett versenyre csapatonként 5 ezer forint, illetve egyéni- ben egy teljes sorozat Csimpi-sorsjegy (250 fo- rint). Jelentkezni az üze- mi sportfelelősöknél lehet.

Személyi hírek

Nyugállományba került: Bocskor Pál föld alatti fenntartó vágár, Lakosa Gyula föld alatti aknala- katos (III. sz. bányász), Kadarkúti Kálmán külszí- ni ács, Nagy Imre aknász, Fatér János főaknász, Nagy István föld alatti vil- lanyszerelő, Petrovics Antal segédmunkás (IV. sz. bányász), Bogdán János szállítási felvigyázó, Becsei Ferencné anyaggyártá- dási előadó, Varga József külszíni lakatos, Temesi Jenő munkaügyi vezető, Becher Rudolf portás, Nagy János külszíni segéd- munkás, Kovács Imre föld alatti robbantómester (V. sz. bányász), Keller Jó- zsef lakatos, Gaál Zoltán villanyszerelő, Stefan Er- vinné laboráns, Bogdán László betanított munkás, Müller Vilmos gumis szak- munkás, Papp Sándorné vegyipari szakmunkás, Na- zarov Miklós művezető (Ércdúsító üzem), Garzó Gábor tehergépkocsi-veze- tő, Ölyüs Károly személy- gépkocsi-vezető, Will Ká- roly géplakatos, Pinczer László tehergépkocsi-veze- tő, Lukács János tehergép- kocsi-vezető, Solymosi Jó- zsef géplakatos (Szolgáltató üzem), Gályar János anyagátvevő (Anyag- és áruforgalmi főosztály), Ma- lek Béla műszaki titkár (Központ).

Nyugállományba került dolgozóinknak ezúton is megköszönjük a vállala- tunknál végzett eredmé- nyes munkájukat, s nyug- díjas éveikhez kellemes pi- henést és jó egészséget kí- vánunk.

Ha az állampolgár bajba kerül, a tűzoltókat hívja

Még jól emlékszünk a drámai képekre. Nem volt olyan régen, a tévé szin- te „egyenesből” közvetítet- te az M-7-esen lezajlott tragédiáoratózatot. Égő au- tók, az út szélén sebesül- tek, szirénázó mentők, tűz- oltók. Kevesebben tudják, hogy vállalatunk egy sze- mélygépkocsija is kárval- lottja a karambolsorozat- nak, szerencsére személyi sérülés nélkül.

Néztük a tévét, a kusz- kódó embereket, s elgon- dolkodtunk. Miért nincs a tűzoltóknak daruskocsijuk, elegendő lángvágójuk, kel- lő mennyiségű olyan dltó- szerük, amivel az égő üzemanyagot el lehet ol- tani? Irónikus, sőt, ciní- kus megjegyzések hang- zottak el. Pedig...

Török Béla alezredes, a Baranya megyei Tűzoltó- ság parancsnoka tájéko- zatójában elsősorban gond- jaikat emelte ki.

A megyében 350 főfog- lalkozású tűzoltó dolgozik, kétharmaduk állandó ké- szenlében. Csupán a múlt évben a megyében 1300- szor riasztották őket, s csak a fele esetben tény- leges tűzhöz. Gépjármű- veik életkora 15-20 év között van. Az önkéntes tűzoltók száma egyre fogy. A vállalatok zöme a fenn- maradásért küszködik, nem várható el tőlük, hogy figyelmük középpont- jában a tűzvédelem leg- yen. Az adórendszer a tűzvédelmet sem kímélte,

az e célt szolgáló beru- házásokat ugyanúgy 25 szá- zalékos általános forgalmi adó terheli, mint a terme- lő, értékkeltő beru- házá- sokat. A főfoglalkozású tűzoltók légénységi állo- mánya 240-260 óras havi teljesítményükért 7000 fo- rint nettó bért vehetnek fel. Az embereket mégis itt tartja a megszállottság, a szakma szeretete, a kollek- tív összetartó ereje.

A sajtótájékoztatón azon- ban nemcsak panaszszó hangzott el. Baranya me- gyében a legjobb a tűzol- tók elhelyezése, s míg hosszú évekig a tüzese- tek gyakoriságát tekintve Baranya a 4.-5. legtöbb tüz- esettel bíró megye volt, az utóbbi három évben fokozatosan hátrébb szo- rul. 1987-ben a 6., 1988- ban a 9. és 1989-ben a 12. volt.

Ma is a legjellemzőbb tűzkeletkezési ok az elekt- ronos áram, ám ettől alig marad el a dohányzás. Ezt követi a fűtési tevékeny- ség, majd a gyermeki fi- gyelmetlenség.

A feladatok között a Pécs kertvárosi helyzet javítása szinte első helyen van. Felépült egy 80 ezer lakosú városrész, sok kö- zé magas lakóházzal, aho- vá a „vonulási távolság” viszonylag nagy, az utak keresztmetszete szűk, a forgalom nagy. Ez ered- ményezi, hogy ma egy kertvárosi kivonulás kö- rülből 15 percet vesz

igénybe. A megoldás egy kihelyezett bázis lenne, ahonnan 3 perc alatt a helyszínre érkeznek a tűz- oltók. Tovább indokolja ennek szükségességét az épülő 10 ezer négyzetmé- ter alapterületű Fellbach- áruháza, a hozzá kapcsolo- dó üzemanyagtöltő állo- más, de a repülőter terve- zett újramegnívása is a polgári légitforgalom előtt.

A tűzoltókkal együtt re- ménykedünk, a gazdaság mindannyiunk érdekében kibírja ezt az új beru- házást, s általában a tűzol- tóság fejlesztését, hiszen tudjuk, ismert a gvakor- lai: ha az állampolgár bajba kerül, a tűzoltókat hívja.

K. J.

Sakkstart

Február 20-án a MÉV sakktermében (Munkás- szálló C épület, II. emelet) délután fél ötkor ismét összegyűlnek a „királyos játékok” kedvelői. Az 1990. évi Bányász Kupa válla- lati sakkbajnokság sorso- zásiára és a technikai meg- beszélésre kerül majd ak- kor sor. Remélhetőleg az idei egyéni és csapatver- senyre — melyet a hagyó- mányokhoz híven tavaszi —fszi rendszerben szer- veznek — a korábbinál többen neveznek. Minden sakkot kedvelő vállalati dolgozót szívesen látnak. A versenyre nevezni Ká- dár Gábor FIDE mester- nél, a helyszínen lehet.

HORGÁSZHÍR

Az Ércbányászati Dolgo- zók HE vezetősége értesíti az egyesületi tagjait, hogy szokásos évi közgyűlése helyett első alkalommal kül- döttgyűlésen számol be az 1989. évi tevékenységéről.

Időpontja: 1990. február 18. (vasárnap) 8.30 óra. Helyszíne: MÉV Központ tanácsterme (39-es dandár u. 19.).

A választott küldöttek és a tanácskozási joggal ren- delkező meghívottak kiér- tesítése megtörtént. Nem zárjuk ki azonban azokat az egyesületi tagokat sem, akik küldöttként megvá- lasztásra nem kerültek. A küldöttigazolvánnyal nem rendelkezők tanácskozási joggal vehetnek részt a küldöttközgyűlésen.

A tanácsterem befogadó- képességét figyelembe véve csak a küldöttek részére tudunk ülőhelyet biztosítá- ni.

A vezetőség beszámolójá- nak lényegét, és a küldött- közgyűlés határozatait min- den egyesületi tag részére hozzáférhetővé fogjuk ten- zárjuk ki azonban azokat az egyesületi tagokat sem, akik küldöttként megvá- lasztásra nem kerültek. A küldöttigazolvánnyal nem rendelkezők tanácskozási joggal vehetnek részt a küldöttközgyűlésen.

A támogatások az aláb- bi számlára fizethetők: Ipari Fejlesztési Bank Rt. Területi Igazgatóság, Pécs, „Zsolnay Alapítvány” 249-98556.

A kiadványban olvasha- tunk egy díjkitűzésről, melynek célja a Zsolnay Gyár által 1968 és 1930 között gyártott pirogránit, lőszter, terrakotta festmény, eosin stb. termékek és er- re az időszakra vonatkozó dokumentumok felkutatá- sa, azonosítása.

Azok között, akik az alapítvány címére (7621 Pécs, Széchenyi tér 1., Ta- nácsháza) értékelhető in- formációkat — termékle- írást, fotót, azonosítási szá- mot, gyári jelet, dokumen- tumokról másolatot, vagy eredeti példányt stb. — postán elküldenek, húsz- ezer forint értékben a Zsolnay Gyár termékeit sorsolják ki.

A beküldési határidő 1990. szeptember 30-án, a sorsolás november 15-én lesz.

Old boy Kupák itt is ott is

Januárban a Nevelési Központban húsz csapat részvételével nagyszabású teremlabdarúgó-tornát ren- deztek, ahol vállalatunk két együttesel képvisel- tette magát. A tornán, melyen csak 35 éven felü- liek vehettek részt, csapa- taink jól szerepeltek.

Mindkét együttesünk si- kerrel vette az első aka- dályokat, hisz a körmér- közések rendszerben lebo- nyolított csapatküzdel- mokben továbbjutottak. Itt már kieséses rendszer- ben folytatták a tornát. Az V. üzem együttese ve- reséget szenvedett a nagy esélyes Verticor csapatá- tól, így búcsúra kényszer- ültek. A petőciek viszont legyőzték a Halért csapa- tát, így a következő for- dulóban már a legjobb négy közé jutásért játsz- hattak. Nagy küzdelemben végül is alulmaradtak a paksiakkal szemben, így nem kerültek a díjazottak közé.

Március 3-án és 4-én Komlón rendezték — új- ra Old boy Kupa néven — nagyszabású teremla- bdarúgó-tornát. Az öt plusz egy fős csapatok kétszer 15 perces mérkőzéseket játszanak majd. A neve- zési díj csapatonként 2500 forint. A díjazás figyelem- re méltó, hisz az első he- lyezett 10, a második 8, a harmadik 4, a negyedik helyezett csapat pedig 3 ezer forintot kap az ered- ményhirdetésekor.

Az indulni szándékozók- nak bővebb tájékoztatást ad Bodács Etele a 31-19-es telefonon.